

ingediend op **23-P** (2022-2023) – Nr. 1
12 mei 2023 (2022-2023)

Beleids- en begrotingstoelichting

Energie en Klimaat

Begrotingsuitvoering 2022

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	2
I. INLEIDING DOOR DE MINISTER	4
II. SAMENVATTING	5
III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	8
1 Transversale en horizontale doelstellingen	8
A) Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP)	8
B) Luchtbeleidsplan 2030	8
C) Vlaams actieplan Armoedebestrijding (VAPA)	8
2 Overkoepelende strategische doelstellingen	8
IV. BELEIDSVELD Energie	9
1 ISE Energie	9
1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement energie	9
1.2 Operationele doelstellingen	9
SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen	9
SD2: Transitie naar CO ₂ -arme industrie en ondernemingen ondersteunen	15
SD 3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie	15
SD 5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie	17
SD 6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen	20
SD 7: Een sociaal rechtvaardige energietransitie vorm geven	22
SD 8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien	24
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	24
V. BELEIDSVELD Klimaat	45
1 ISE Klimaat	45
1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement Klimaat	45
1.2 Operationele doelstellingen	45
SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit	45
SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030	46
SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid	49
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	50
VI. APPARAATSKREDIETEN	63
1.1 APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	63
PROGRAMMA QA - QE0 - VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATAGENTSCHAP	63

VII. LIJST MET AFKORTINGEN	66
BIJLAGE I: 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	69
BIJLAGE II: Overzicht resoluties en moties Vlaams Parlement	74
BIJLAGE III: Overzicht van de aanbevelingen van het Rekenhof	74
BIJLAGE IV: 'Overzicht van de arresten van het Grondwettelijk Hof en van het Hof van Justitie'	74

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

2022 was een bewogen jaar waarin we opnieuw met heel wat uitdagingen geconfronteerd werden. De zeer sterk gestegen energieprijzen in de tweede helft van 2022 in de nasleep van de inval van Rusland in Oekraïne hebben tot oplopende energiefacturen voor gezinnen en bedrijven geleid, hetgeen ons tot bijkomende acties binnen drie pijlers heeft aanzet.

In eerste instantie heb ik prijsstijgingen voor gezinnen en kmo's beperkt door – verder bouwend op het elan van de voorbije jaren – zoveel mogelijk kosten uit de elektriciteitsfactuur van alle burgers en bedrijven te halen. Zo heeft de Vlaamse Regering in september 2022 bijkomende maatregelen voor 2023 genomen om de impact van de stijgende groothandelsprizen op de energiefactuur voor gezinnen en bedrijven te temperen. Er werd in 2022 voor 148 miljoen euro ecologische openbare dienstverplichtingen gecompenseerd bij de netbeheerders, waardoor een belangrijke kost uit de nettarieven werd gehaald. De quotumverplichting voor groene stroom voor leveranciers werd verlaagd van 21,5% naar 18%, hetgeen zorgt voor een bijkomende verlichting van de elektriciteitsfactuur met 88 miljoen euro in 2023. De energieheffing voor residentiële afnemers werd geschrapt met ingang vanaf 1 januari 2023. Ook de WKK-steun voor nieuwe en ingrijpend gewijzigde installaties op fossiele brandstoffen werd afgeschaft vanaf 2023, hetgeen op kruissnelheid zal leiden tot een vermindering van de kost in de elektriciteitsfactuur van 170 miljoen euro. Om de impact van de extreem hoge energieprijzen op de meest kwetsbare huishoudens te verlichten, werden eveneens een reeks noodmaatregelen goedgekeurd.

Als tweede pijler werden lopende initiatieven die zorgen voor een versnelde én structurele daling van de energieverbruik versterkt om gezinnen en bedrijven te helpen om hun energiefactuur structureel te verminderen. Zo heb ik, samen met de minister van Wonen, via de Mijn VerbouwLening (MVL) en de Mijn VerbouwPremie (MVP) gezorgd voor versterkte financiering m.b.t. woningrenovatie voor alle doelgroepen. De MVP is van start gegaan op 1 juli 2022, met hogere steunpercentages voor de laagste inkomens. De MVL is volledig afgestemd op de MVP en biedt toegankelijke financiering voor een bredere doelgroep en voor een langere looptijd. Daarnaast heb ik de ondersteuning bij energiehuizen versterkt door te voorzien in een tijdelijke personeelsbijstaffing, die tot minstens eind 2026 zal worden verankerd via een verhoogde basisfinanciering en de invoering van de Mijn VerbouwBegeleiding. Op die manier stroomlijnen én vereenvoudigen we de adviesverlening op vlak van energetische woningrenovatie.

Voor onze ondernemingen werd een versterkt wetgevend kader voor niet-energie-intensieve ondernemingen uitgewerkt dat eind 2022 van kracht is gegaan. Ook de premie na audit werd hervormd. De vrijwillige energiebeleidsovereenkomsten (EBO), die het speerpunt van het energiebeleid voor de Vlaamse energie-intensieve ondernemingen vormen, werden verlengd en verbreed. Het ambitieniveau van de nieuwe EBO's is opgetrokken.

Als derde pijler werden bijkomende initiatieven genomen om het aandeel hernieuwbare energie te verhogen en de shift naar niet-fossiele brandstoffen te versnellen. Er zijn twee projectoproepen georganiseerd voor groene warmte en drie projectoproepen voor groene stroom die zullen zorgen voor een verhoging van de hernieuwbare energieproductie op een kostenefficiënte manier. Tot slot hebben we verder gewerkt aan de uitbouw van een regelgevend kader voor flexibiliteit en hebben we een Flexibiliteitsplan 2025 goedgekeurd dat 20 flankerende acties omvat om het aanbod en gebruik van flexibiliteit verder te stimuleren en te faciliteren. Dit draagt bij aan de verdere groei van hernieuwbare energiebronnen en maakt ons minder afhankelijk van fossiele brandstoffen.

Ik nam in dit bewogen jaar heel wat nieuwe initiatieven die hebben bijgedragen tot een versnelling van de verduurzaming van onze economie en samenleving in lijn met onze lange termijn energie- en klimaatambities. Door de vele uitdagingen in de energiecrisis zijn de Vlamingen massaal aan het renoveren geslagen. De renovatiegolf is fors van start gegaan en daar ben ik zeer blij om. Dat zien we ook aan het groot aantal aanvragen van de Mijn VerbouwPremie en de Mijn VerbouwLening.

II. SAMENVATTING

Deze BBT heeft betrekking op de uitgevoerde activiteiten en begrotingsrealisaties van het beleidsdomein Omgeving binnen de bevoegdheden van de beleidsvelden Energie en Klimaat in 2022.

De toelichting wordt verstrekt in dezelfde vorm als de BBT bij de begrotingsopmaak 2022.

De belangrijkste budgettaire bewegingen aangerekend in VAK 2022 worden hieronder opgelijst (uitvoering beleidskrediet):

Energie:

- 148 miljoen euro netbeheerdersvergoedingen voor compensatie van de ecologische openbare dienstverplichtingen.
- 137,8 miljoen euro voor de vergoedingen aan de netbeheerders voor hun premies incl. deze die sinds najaar 2022 kunnen worden aangevraagd via het uniek loket van de Mijn VerbouwPremie. Aandeel relancemiddelen Vlaamse Veerkracht bedroeg 70,2 miljoen euro.
- 51,4 miljoen euro Vlaamse energieleningen.
- 46,9 miljoen euro batterijpremies. Uitsluitend relancemiddelen Vlaamse Veerkracht.
- 33,4 miljoen euro calls groene warmte. Aandeel relancemiddelen Vlaamse Veerkracht bedroeg 32,8 miljoen euro.
- 26,4 miljoen euro retroactieve investeringspremies.
- 20 miljoen euro aankoop 1,6 TWh hernieuwbare energiestatistieken in het buitenland.
- 16,5 miljoen euro calls groene stroom.
- 8,4 miljoen euro sloop- en heropbouwpremies. Uitsluitend relancemiddelen Vlaamse Veerkracht.
- 6,5 miljoen euro werkingsvergoedingen energiehuizen.
- 5,3 miljoen euro voor het energiebeheer van Vlaamse overheidsgebouwen.
- 1,3 miljoen euro werkingsvergoedingen OCMW's in kader van noodkoopprojecten.
- 32,2 miljoen euro werkingsmiddelen VREG en werkingsmiddelen en subsidies VEB. Aandeel relancemiddelen Vlaamse Veerkracht richting VEB bedroeg 18,9 miljoen euro.

De hierboven aangehaalde aanrekeningen in kader van Vlaamse Veerkracht bedroegen in 2022 177,2 miljoen euro voor het beleidsveld Energie. Totale aanrekeningen in 2021-2022 in kader van Vlaamse Veerkracht komen hiermee op 388 miljoen euro VAK te liggen. Dat is 98% van het totale projectbudget van 397 miljoen euro VAK dat in 2021-2022 was voorzien voor Vlaamse Veerkracht binnen het beleidsveld Energie.

In 2022 werd 164,3 miljoen euro VAK herverdeeld uit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht naar het beleidsveld Energie.

Klimaat:

- 68,9 miljoen euro verdeling middelen voor Vlaams klimaatbeleid uitgevoerd door de entiteiten van de Vlaamse overheid waarvan 34,6 miljoen euro regulier krediet uit de Vlaamse Klimaatprovisie (via 2 herverdelingsrondes respectievelijk BVR van 8 juli 2022 en BVR van 12 december 2022 waardoor dit niet in de uitvoeringscijfers van BU2022 is opgenomen) en 34,3 miljoen euro uit het Vlaams Klimaatfonds. Daarvan is 10,8 miljoen euro toegekend aan het beleidsveld Energie:
 - o 2,8 miljoen euro ter ondersteuning VME's voor opmaak masterrenovatieplan appartementsgebouwen. Ontvangen in het Energiefonds als interne stroom.
 - o 7,523 miljoen euro in kader van de werking rond de energielening+ en renteloos renovatiekrediet (rentesubsidies). Herverdeeld naar het Energiefonds vanuit het Vlaams Klimaatfonds waardoor ook niet zichtbaar in de uitvoeringcijfers van BU2022.
 - o 0,504 miljoen euro voor het warmtenet Antwerpen-Noord. Herverdeeld naar de reguliere energiekredieten vanuit de klimaatprovisie.
- 137,1 miljoen euro compensatie ICL-uitgaven vanuit provisie algemene uitgaven.
- 15,9 miljoen euro Vlaamse bijdragen internationale klimaatfinanciering.

Hieronder wordt de totaliteit van de beleidskredieten 2022 (incl. ramingen wat betreft het Energiefonds en Vlaams Klimaatfonds) en de uitvoering ervan weergegeven die in voorliggende BBT aan bod komen. Zowel het beleidsveld Energie als het beleidsveld Klimaat omvat telkens één inhoudelijk structuurelement en één begrotingsprogramma. De apparaatskredieten binnen het programma QA die in 2022 werden ingezet, worden afzonderlijk besproken onder 'deel VII Apparaatskredieten'.

Aanvullend dient benadrukt te worden dat de rij 2e BA-JR ook de overgedragen saldi binnen de verschillende begrotingsfondsen bevat, en dat de entiteiten slechts binnen het afgesproken ESR-kader uitgaven mogen doen op deze begrotingsfondsen. Deze kolom is dus niet geschikt als referentiepunt voor evaluaties over de benutting van de toegekende kredieten.

TOTAAL – ENERGIE EN KLIMAAT, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	20.184	460.652	0	885.595	741.628
2e BA-JR	20.184	460.652	0	1.246.653	1.094.677
BU	17.797	526.202	0	728.490	584.777

PROGRAMMA QE – ENERGIE

(duizend euro)					
2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	20.184	153.548	0	512.149	493.965
2e BA-JR	20.184	153.548	0	815.048	756.849
BU	17.797	166.029	0	548.748	417.344

PROGRAMMA QH – KLIMAAT

(duizend euro)					
2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	0	307.104	0	373.446	247.663
2e BA-JR	0	307.104	0	431.605	337.828
BU	0	360.173	0	179.742	167.433

III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1 Transversale en horizontale doelstellingen

A) Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP)

Vanuit de beleidsvelden Energie en Klimaat heb ik in 2022 prioritair ingezet op de onder ISE Energie en ISE Klimaat beschreven acties en initiatieven als bijdrage aan de globale doelstellingen m.b.t. broeikasgasemissiereductie, energiebesparing en hernieuwbare energieproductie. Prioritaire acties die in dit verband in 2022 werden opgenomen en uitgevoerd, waren:

- Het vorm geven van een geïntegreerde woon- en energiepemie: nl. de Mijn VerbouwPremie (zie ISE Energie - OD 1.1)
- Het uitbreiden van de energielening tot de Mijn VerbouwLening (zie ISE Energie - OD 1.1)
- Het nieuwe EPC-NR voor niet-residentiële gebouwen (zie ISE Energie – OD 1.2)
- Organisatie van drie calls groene stroom en twee calls groene warmte (zie ISE Energie – OD 3.1 en 3.4)

B) Luchtbeleidsplan 2030

Vanuit het beleidsveld Energie heb ik bijgedragen aan het realiseren van het Luchtbeleidsplan 2030 wat betreft de acties binnen de huishoudelijke en tertiaire sector. De geboekte voortgang staat beschreven onder OD 1.1, OD 1.2 en OD 1.3 van het ISE Energie.

C) Vlaams actieplan Armoedebestrijding (VAPA)

Vanuit de beleidsvelden Energie en Klimaat heb ik bijgedragen tot het VAPA via de realisatie van de Mijn VerbouwPremie die voorziet in significant hogere premiebedragen voor de laagste inkomensgroepen in combinatie met een vereenvoudiging van procedures en toekenningsvoorwaarden (zie ISE Energie – OD 1.1). Om de prefinancieringsdrempel weg te werken, werd ook de renteloze energielening vanaf 1 september 2022 omgevormd en versterkt tot de Mijn Verbouwlening, met langere looptijd, hogere bedragen en een op de Mijn Verbouwpremie afgestemde doelgroep en categorieën van werken (zie ISE Energie – OD 1.1). Ook het luik sociale openbare dienstverplichtingen in het Energiebesluit werd volledig herwerkt om mogelijke schuldopbouw te minimaliseren door gebruik te maken van de mogelijkheden die de digitale meter biedt op het vlak van verbruiksmeting en eenvoudige activatie van de voorafbetalingsfunctie (zie ISE Energie – OD 7.1).

2 Overkoepelende strategische doelstellingen

Niet van toepassing.

IV. BELEIDSVELD Energie

1 ISE Energie

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement energie

Onder dit ISE vallen budgetten en activiteiten die verband houden met het beleidsveld Energie. Volgende acht strategische doelstellingen zijn gekoppeld aan het ISE energie.

- SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen
- SD 2: Transitie naar CO₂-arme industrie en ondernemingen ondersteunen
- SD 3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie
- SD 4: De transitie naar zero-emissievoertuigen versnellen
- SD 5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie
- SD 6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen
- SD 7: Een sociaal rechtvaardige transitie vorm geven
- SD 8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien

Voor de toelichting bij de uitvoering van SD4 wordt integraal verwezen naar de BBT Mobiliteit en Openbare Werken, aangezien deze bevoegdheid, cfr. de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 april 2020, bij de minister van Mobiliteit ligt.¹

1.2 Operationele doelstellingen

In wat volgt, worden alle operationele doelstellingen besproken, gebundeld per strategische doelstelling.

SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen

OD 1.1: Het Renovatiepact voor de grondige renovatie van woningen versterken

De volgende initiatieven op het vlak van stimulering, financiering en ontzorging werden in 2022 gerealiseerd of verder uitgewerkt:

- **Mijn VerbouwPremie**

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 werden de renovatiepremie en de meeste energiepremies van Fluvius voor energiebesparende maatregelen gebundeld tot een geïntegreerde premie vanaf 1 juli 2022, de Mijn VerbouwPremie (MVP). De MVP kan worden aangevraagd via een uniek loket vanaf 1 oktober 2022. De hoogte van de MVP is afhankelijk van de indeling in drie doelgroepen op basis van eigendom, domicilie, inkomen en gezinssamenstelling. Een eerste doelgroep bestaat uit investeerders die geen eigenaar zijn en/of niet gedomicilieerd zijn in het gebouw waarin de investeringen worden uitgevoerd of waarvan, als het gaat om eigenaars die gedomicilieerd zijn in het gebouw van de investering, boven een bepaalde inkomensgrens vallen. Voor de twee andere doelgroepen wordt gewerkt met steunpercentages voor energiebesparende

¹ VR 2020 0304 DOC.0294/1. c

investeringen, al dan niet in combinatie met structurele werken aan de woning. De twee andere doelgroepen zijn voorbehouden voor eigenaars gedomicilieerd in de woning waar de investering wordt uitgevoerd met een inkomen lager dan een bepaalde inkomensgrens of die behoren tot een bepaalde doelgroep (bv. SVK-verhuurders).

De sterk gestegen energieprijzen in de tweede helft van 2022 hebben geleid tot sterk oplopende energiefacturen voor gezinnen, en bijgevolg een verhoogde interesse in maatregelen om het energieverbruik structureel te verminderen. De Vlaamse Regering besliste in de loop van 2022 enkele bijkomende maatregelen om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen versneld af te bouwen. Wat de Mijn Verbouwpremie betreft werden de maximale steunpercentages voor de twee laagste inkomensafhankelijke doelgroepen voor premie-aanvragen ingediend in 2022 en 2023 tijdelijk verhoogd, werd de basispremie voor dakisolatie verdubbeld voor eindfacturen tot eind 2023, werden de premies voor (hybride) warmtepompen en warmtepompboilers verhoogd voor werken met eindfactuur in 2022 en 2023. Ook de inkomensgrenzen voor de laagste inkomensdoelgroep werden met 10% verhoogd (permanent, bovenop de vaste jaarlijkse indexatie). Er werd tevens voorzien in een tijdelijke dakisolatiepremie voor doe-het-zelvers. Hiermee werd de MVP verder versterkt en opgeschaald.

In de periode oktober-december 2022 werden in totaal ca. 46.000 dossiers ingediend in het uniek loket, voor een totaal van ca. 61.500 investeringen. Om de dossierbehandeling te versnellen, werd eind 2022 een tijdelijke personeelsversterking (+ 8 koppen) bij het VEKA goedgekeurd.

- **0%-energielening, Mijn VerbouwLening en renovatiekrediet**

Tot 1 september 2022 kon een renteloze energielening worden aangevraagd voor enkele prioritair afgebakende doelgroepen. Vanaf 1 september 2022 werd deze lening omgevormd tot de Mijn VerbouwLening (MVL). De MVL bedraagt maximaal 60.000 euro, is terugbetaalbaar op maximaal 25 jaar en is inzake doelgroepen en werkzaamheden afgestemd op de Mijn VerbouwPremie. Naast de particuliere eigenaar-bewoners komen ook nog bepaalde eigenaar-verhuurders, nieuwe eigenaars ingevolge schenking of erfenis en niet-commerciële rechtspersonen in aanmerking (bv. VME's).

Naast de MVL, kunnen nieuwe eigenaars beroep doen op een renovatiekrediet waarmee ze hun niet-energiezuinige woning (energielabel E of F) of appartement (energielabel D, E, of F) kunnen renoveren. De renovatie moet gebeuren binnen de 5 jaar na verwerving van de woning. Voor aanvragen tot en met eind 2022 was het krediet renteloos. Het renovatiekrediet werd in de loop van 2022 hervormd om met ingang van 2023 de vorm van een rentesubsidie aan te nemen, en dit voor nieuwe eigenaars van niet-energiezuinige woningen of appartementen met label E of F, die hun woning binnen de 5 jaar zullen renoveren tot minstens label D. De hoogte van het te ontfangen bedrag en van de rentesubsidie zijn gekoppeld aan het ambitieniveau van de renovatie.

Er werden in 2022 1.208 0%-energieleningen verstrekt. In 2022 werden tot slot 2.720 renovatiekredieten toegekend.

- **Noodkoopfonds**

Via het Besluit van de Vlaamse regering van 17 mei 2019 werd het Noodkoopfonds opgericht. Op basis van een periodieke call kunnen OCMW's een kredietlijn benutten waarmee ze aan noodkopers renteloze leningen voor energetische renovatie kunnen toekennen. Op 8 juli 2022 werden op basis van een bevraging bij de OCMW's, energiehuizen, IGS'en... optimalisatievoorstellen goedgekeurd door de Vlaamse Regering om ervoor te zorgen dat meer OCMW's instappen. Zo werd het renovatiebudget per woning opgetrokken naar maximaal 50.000 euro en werd een begeleidingsvergoeding van 3.000 euro voor de deelnemende OCMW's voorzien. In 2022 werd de derde

projectoproep voor noodkooptelingen afgerond die heeft geleid tot 30 goedgekeurde projecten voor een totaal van 21,05 miljoen euro. Hiermee kunnen 421 noodkoopwoningen gerenoveerd worden. Er werd een totaal bedrag van 1,3 miljoen euro aan werkingsvergoedingen toegekend.

- ***Versterking werking Energiehuizen***

Het samenvallen van de ongeziene energiecrisis met de invoering van de Mijn VerbouwPremie en de Mijn VerbouwLening heeft tot een toestroom van burgers richting de Vlaamse energiehuizen geleid. Met het oog op deze sterk toegenomen nood aan advies en begeleiding van burgers, en de toenemende taakstelling van de energiehuizen onder impuls van de Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie, werd in 2022 een eerste structurele versterking van de financiering van de energiehuizen doorgevoerd. Als één van de bijkomende energiecrisismaatregelen werd in het kader van de 2e BA 2022 extra regulier krediet ingeschreven ten bedrage van 2 miljoen euro voor een tijdelijke bijstaffing van de energiehuizen (cfr. infra). De totale ondersteuning van de energiehuizen bedroeg in 2022 6,5 miljoen euro.

In 2022 werd eveneens beslist om extra financiering te voorzien om energiehuizen te ondersteunen bij het aanbieden van begeleiding voor doelgroep 3 voor de installatie van PV en begeleiding voor gezinnen met betalingsproblemen bij onderhoud en verduurzaming van de verwarming.

- ***Sloop- en heropbouwpremie***

Er werden in 2022 in totaal 446 dossiers uitbetaald, voor een totaal van 4,108 miljoen euro. Er werd in 2022 ook een provisie genomen van 4,242 miljoen euro voor de aanrekening van dossiers met omgevingsvergunning aangevraagd tot 2022. Gezien de verlenging van de federale btw-verlaging tot eind 2023, werd ook de Vlaamse sloop- en heropbouwpremie in de loop van 2022 verlengd voor vergunningsaanvragen tot eind 2023.

- ***EPC-labelpremie en verhoogde premies in combinatie met asbestverwijdering***

In kader van het Vlaamse Veerkrachtplan en het verhogen van de renovatiegraad voor woningen die energetisch het slechtst presteren, werd op 1 januari 2021 een nieuwe REG-premie ingevoerd voor investeerders die hun woning of appartement grondig energetisch renoveren. Wie binnen een periode van 5 jaar een woning van EPC-label E/F renoveert tot EPC-label C/B/A (of in het geval van een appartement: van label D/E/F naar label B/A), kan aanspraak maken op een EPC-labelpremie die kan oplopen tot 5.000 euro voor een woning van label A en 3.750 euro voor een appartement van label A. In 2022 werden 1.162 EPC-labelpremies uitbetaald voor een totaal bedrag van 4,063 miljoen euro.

Naast deze nieuwe EPC-labelpremie, werden de premies voor dak- of zoldervloerisolatie en buitenmuurisolatie verhoogd wanneer - gelijktijdig met de plaatsing van de isolatie - het asbesthoudend onderdak, de asbesthoudende dakbedekking of gevelbekleding wordt verwijderd. Deze premie vormt een tussenkomst vanwege de Vlaamse overheid in de meerkost die eigenaars hebben bij de energetische renovatiewerken en moet zorgen voor een versnelde en veilige/verantwoorde afbraak van deze daken. In 2022 werden 2.681 premies uitbetaald voor een totaal bedrag van 7,337 miljoen euro. Sinds 2022 is er eveneens een verhoogde premie voor de sanering van het asbesthoudende dak van niet-verwarmde niet-residentiële gebouwen in combinatie met het plaatsen van PV. Er werden in 2022 nog geen dossiers voor asbestverwijdering in combinatie met PV uitbetaald. In 2022 werden 185 activaties ingediend voor de premie. Het gaat hier om

de eerste stap van de aanvraag, waarbij de (voorschot)facturen en ondertekende offertes voor de asbestverwijdering/-afvoer worden ingediend bij Fluvius.

Voor huishoudelijke eindafnemers op het distributienet met exclusief nachttarief, werden de isolatiepremies verhoogd met 50% en werden de warmtepomp- en warmtepompboilerpremie verhoogd met 20%.

- **Renovatiemasterplan appartementsgebouwen**

Om VME's te stimuleren tot het opmaken van een renovatiemasterplan werd in juli 2022 een openbare aanbesteding gelanceerd. Tot eind 2025 kunnen VME's beroep doen op een raamakkoord op basis waarvan de uitvoerders van een renovatiemasterplan tot 12.000 euro tussenkomst kunnen krijgen. Daarnaast kunnen de VME's beroep doen op kosteloze procesbegeleiding door een projectbegeleider collectieve renovatie. Het VEKA staat in voor de behandeling van de aanvragen. Via een mini-competitie wordt aan de VME de voordeligste offerte bezorgd. Deze werking werd in maart 2023 opgestart.

- **Renovatieverplichting woongebouwen**

Naar analogie met de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen (vanaf 1 januari 2022) werd in de loop van 2022 de regelgeving uitgewerkt om nieuwe eigenaars van een woongebouw met EPC-label E of hoger vanaf 1 januari 2023 te verplichten de woning binnen vijf jaar na notariële overdracht in volle eigendom te renoveren tot minimaal label D. Dit minimaal EPC-label na overdracht wordt vanaf 2028 aangescherpt tot label C, vanaf 2035 tot label B en vanaf 2040 tot label A.

OD 1.2: Langetermijnstrategie voor niet-woongebouwen vastleggen

- **Renovatieverplichting niet-residentiële gebouwen**

In 2021 werd het regelgevend kader voor de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen ingevoerd. Sinds 1 januari 2022 moeten alle niet-residentiele gebouwen binnen de vijf jaar volgend op het verlijden van de authentieke overdrachtsakte aan vier energetische renovatiemaatregelen voldoen (dakisolatie, beglazing, warmte-opwekkers en koelinstallaties). Voor kleine niet-residentiële eenheden die in totaliteit worden overgedragen en waarbij de authentieke akte wordt verleden sinds 1 januari 2022, kwam daar het halen van een energieprestatielabel C bovenop. De overige kleine niet-residentiële eenheden die overgedragen worden sinds 1 januari 2023 moeten minimaal energieprestatielabel D behalen. Grote niet-residentiële eenheden waarbij de authentieke akte wordt verleden vanaf 1 januari 2023 en die in totaliteit worden overgedragen, zullen bijkomend minimaal energielabel E (minimaal aandeel hernieuwbare energie van 5%) moeten behalen. Voor de kleine niet-residentiële eenheden werd eveneens een verstrengingspad richting label A uitgewerkt, dat in 2022 werd ingeschreven in het Energiebesluit.

- **Verplicht EPC-NR**

Het EPC voor niet-residentiële gebouwen met energielabel op basis van het gemeten aandeel hernieuwbare energie is sinds 1 januari 2023 verplicht bij de verkoop (en opstalrecht en erfpacht) en bij verhuur (afsluiten van een nieuw huurcontract) van niet-residentiële gebouweenheden. Vanaf 1 mei 2023 is een EPC NR verplicht bij verhuur en bij alle vormen van notariële overdracht in volle eigendom van niet-residentiële gebouweenheden.

Vanaf 1 januari 2024 zullen alle grote niet-residentiële gebouweenheden in publieke gebouwen of overheidsgebouwen over een EPC NR met energielabel moeten beschikken, dus ook zonder overdracht of zonder dat het pand wordt verhuurd. Voor kleine niet-residentiële gebouweenheden in publieke gebouwen kan nog tot 1 januari 2025 gebruik gemaakt worden van een nog geldig EPC Publiek, op voorwaarde dat de metingen opgestart zijn voor 1 januari 2023 en dat het EPC uiterlijk op 1 februari 2024 werd ingediend. Daarna moet ook voor deze niet-residentiële gebouweenheden verplicht een EPC (k)NR opgemaakt worden. Vanaf 1 januari 2025 zal het voor iedere niet-residentiële gebouweenheid groter dan 1000 m² én dat geen deel uitmaakt van een publiek gebouw of overheidsgebouw, eveneens verplicht zijn om over een EPC NR te beschikken. Vanaf 1 januari 2026 zal voor grote niet-residentiële gebouweenheid een EPC-NR met energielabel moeten zijn opgemaakt.

In de loop van 2022 werden de voorbereidingen afgerond zodat het EPC NR vanaf 1 januari 2023 kon gelanceerd worden. Het EPC NR bestaat uit 2 onderdelen, die elkaar aanvullen: een energiescore en energielabel (van G tot A) die de theoretische én werkelijke energieprestatie van de gebouweenheid weergeven. Verder formuleert het EPC NR ook aanbevelingen over hoe de betreffende niet-residentiële gebouweenheid energiezuiniger gemaakt kan worden.

- **Dataplatform niet-residentiële gebouwen**

Op basis van energie-afnamegegevens van Fluvius, Fluxys en Elia, en beschikbare data uit ETS- en IMJV-rapportering wordt een dataplatform uitgebouwd dat in eerste instantie data over de energiegebruiken van niet-residentiële gebouwen en ondernemingen bevat. Deze ontwikkeling liep in 2022 verder.

OD 1.3: Acties voor de shift naar duurzame gebouwverwarming uitwerken

- **Bijkomende acties versnelde uitfasering fossiele brandstoffen**

In de loop van 2022 werden verschillende bijkomende maatregelen beslist die moeten zorgen voor de versnelde uitfasering van fossiele brandstoffen voor gebouwverwarming en de shift naar warmtepompen. Zo werd de beperking van de aansluitingskost tot 250 euro voor aardgasaansluitingen voor nieuwbouw afgeschaft vanaf 1 juli 2022 en werd een verbod ingevoerd op de aanleg van propaan-en butaangasnetten op plaatsen waar er geen aardgasnet mag liggen. Voor de uitfasering van aardgas in nieuwbouw, werd in de regelgeving ingeschreven dat voor omgevingsaanvragen voor nieuwbouw vanaf 1 januari 2023 lagetemperatuursverwarming zal moeten voorzien worden, als tussenstap voor een volledig verbod op de installatie van fossiele verwarmingsketels in nieuwbouw voor nieuwe vergunningsaanvragen vanaf 1 januari 2025. De premies voor (hybride) warmtepompen en warmtepompboilers werden tijdelijk verhoogd voor werken met eindfactuur in 2022 en 2023 (zie supra).

- **Ontwikkeling databank verwarming**

De databank verwarming moet een zo volledig en zo up-to-date mogelijk overzicht bieden van de toegepaste verwarmingstechnologie(ën) per gebouw (woongebouwen en niet-woongebouwen) in Vlaanderen. De invulling van de databank gebeurt door het periodiek ontsluiten en combineren van verschillende databronnen m.b.t. verwarming. In de eerste versie zijn EPC-, EPB-, premies van de distributenetbeheerders en gas- en elektriciteitsgegevens als databronnen ontsloten.

In 2022 werd de lancering van de eerste operationele versie van de databank verwarming verder voorbereid.

- **Registratie uitvoering keuring en onderhoud van centrale stooktoestellen**

Vanaf 1 januari 2023 zijn de erkende technici en de geschoolde vaklui verplicht om de uitvoering van de keuring of het onderhoud van een centraal stooktoestel op vaste, vloeibare of gasvormige brandstof zoals omschreven in het Stooktoestellenbesluit te registreren. Het VEKA heeft hiervoor in 2022 een webtoepassing ontwikkeld. De informatie die aldus wordt geregistreerd, zal naar de eigenaars toe worden ontsloten via de woning- of gebouwenpas. Dit laat in eerste instantie toe dat de Vlaamse overheid gericht kan communiceren naar de eigenaars van centrale stooktoestellen over de energetische en veiligheidsaspecten van het correct uitvoeren van de keuring en het onderhoud van een centraal stooktoestel.

OD 1.4: Voorbeeldrol overheden inzake energiebesparing

- **Energiebesparingsdoelstelling in Intern Klimaatplan Vlaamse Overheid**

Ook de ambities van de Vlaamse Overheid m.b.t. energiebesparing werden aangescherpt. Vanaf 2023 zal jaarlijks gemiddeld minstens 3% primaire energie moeten worden bespaard.² De CO₂-emissiereductiedoelstelling werd aangescherpt naar 55% in 2030 t.o.v. 2015. Met een totale primaire energiebesparing van 20,6% en CO₂-emissiereductie van 23,4% in 2020 ten opzichte van het referentiejaar zit de Vlaamse overheid op schema om haar doelstellingen voor 2030 te bereiken. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen onder ISE Klimaat – OD 2.10.

- **Programma duurzame renovatie gebouwen publieke sector**

Om de renovatiegraad binnen de publieke sector te verhogen en bij te dragen aan de doelstelling van 3% jaarlijkse energiebesparing, lanceerde de Vlaamse overheid in de zomer van 2021 verschillende steunprogramma's via Europese middelen. Daarbij keurden ze ook het Relanceplan van het Vlaams Energiebedrijf (VEB) goed. Vanaf de goedkeuring in juli 2021 tot eind 2022 werden verschillende energiebesparende en -opwekkende diensten binnen de centrale Vlaamse overheid, zorg en welzijn, onderwijs en jeugd en cultuur gesubsidieerd. Hierbij gaat het in de eerste plaats om gebouwschilmaatregelen (isolatie en renovatie), technische installaties (verwarmen en koelen) en groene warmte, en vervolgens om energiescans, energieaudits en energieprestatiecontracten. Over de volledige looptijd waren er 332 aanvragen van de doelgroep voor maatregelen met relancesteun voor een totaal steunbedrag van 20 miljoen euro. Vanuit het Vlaams Klimaatfonds werd 4 miljoen euro herverdeeld naar het VEB ter ondersteuning van het Relanceplan.

Het VEB fungeert als centrale aankoopcentrale voor de uitvoering van de projecten en staat in voor de projectbeoordeling en verdeling van de middelen.

OD 1.5: Het EPB-beleidskader vereenvoudigen en gebruiksvriendelijker maken

Het VEKA heeft in 2022 samen met de andere twee gewesten verdergewerkt aan de implementatie van de in overleg met de stakeholders opgemaakte lijst met mogelijke verbeterpunten wat de gebruiksvriendelijkheid van de EPB-software betreft.

In 2022 zijn in uitvoering van artikel 5 van de EPBD-richtlijn twee kostenoptimale studies aanbesteed voor residentiële en niet-residentiële gebouwen.

² VR 2022 1507 DOC.0869/1BIS. Bis-nota aan de Vlaamse Regering betreffende bijsturing intern Klimaatplan Vlaamse Overheid.

De resultaten van deze studies zullen worden gebruikt als input voor de evaluatie van de energieprestatieregelgeving in de loop van 2023.

SD2: Transitie naar CO₂-arme industrie en ondernemingen ondersteunen

- *Stroomlijnen en aanscherpen van de wetgeving voor energie-intensieve ondernemingen*

Om de regelgeving tussen verschillende groottes van ondernemingen te stroomlijnen werd in 2021, in overeenstemming met het Regeerakkoord, de drempel voor een conform verklaard energieplan verlaagd naar 0,1 PJ. Hierdoor moesten uiterlijk eind 2022 alle energie-intensieve ondernemingen over een conform verklaard energieplan beschikken. Verder werd de rendabiliteitsdrempel voor het verplicht uitvoeren van energie-efficiëntie verbeterende maatregelen in 2022 met 2% aangescherpt.

- *Verlenging vrijwillige energiebeleidsovereenkomsten 2023-2026*

Het speerpunt van het energiebeleid voor de Vlaamse energie-intensieve ondernemingen zijn de vrijwillige energiebeleidsovereenkomsten (EBO's), die ervoor zorgen dat de Vlaamse energie-intensieve ondernemingen vooraanstaand zijn en blijven op gebied van energie-efficiëntie. De vrijwillige EBO's werden in de loop van 2022 verlengd voor de periode 2023-2026. Het ambitieniveau van de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten werd opgetrokken, de doelgroep van de energiebeleidsovereenkomsten werd verbreed naar alle energie-intensieve ondernemingen en de definitie van rendabele maatregelen werd verstrengd. Verder vond er ook een verbreding plaats naar zowel het thema rond warmtevraag en restwarmteaanbod, als naar het klimaatthema.

- *Versterkte wetgeving niet-energie intensieve ondernemingen*

Voor de niet energie-intensieve ondernemingen is een nieuwe versterkte wetgeving van start gegaan eind december 2022. Vestigingen van ondernemingen die voldoen aan de criteria van een niet-kmo met een finaal energiegebruik kleiner dan 0,1 PJ én vestigingen van ondernemingen die voldoen aan de criteria van een kmo met een finaal energiegebruik tussen 0,05 en 0,1 PJ zijn verplicht een energieaudit uit te voeren én zijn verplicht de rendabele energie-efficiëntie verbeterende maatregelen (maatregelen met een IRR groter dan 13% na belastingen) uit te voeren. Vestigingen van ondernemingen die voldoen aan de criteria van een kmo met een finaal energiegebruik tussen 0,02 PJ en 0,05 PJ, zijn verplicht een energiebalans op te stellen én zijn verplicht rendabele no regret-maatregelen (een vooraf gedefinieerde lijst van 10 maatregelen met een terugverdientijd kleiner dan drie jaar) uit te voeren.

Flankerend aan deze versterkte wetgeving is in 2022 de premie na audit hervormd en versterkt (start van de hervormde premie op 1/1/2023) en wordt voorzien in de mogelijkheid tot het afsluiten van sectorfederatie-overeenkomsten (SFO).

SD 3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie

OD 3.1: Inschakeling productie hernieuwbare energie in marktwerking via optimalisering certificatensysteem en tendering

- *Retroactieve investeringspremie*

Ten gevolge van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021 werd het principe van de terugdraaiende teller voor zonnepaneleneigenaars die over een digitale

meter beschikken, vernietigd. Het verdwijnen van de terugdraaiende teller betekent voor veel gezinnen een financieel verlies. Op mijn initiatief werd, voor wie gevat wordt door dit arrest, een retroactieve investeringspremie uitgewerkt voor zonnepanelen, voor andere decentrale productie-installaties dan fotonvoltaïsche zonnepanelen en warmtepompen. Daarnaast werden ook flankerende maatregelen goedgekeurd zoals een hogere batterijpremie (zie OD 5.6), een nieuwe REG-premie voor de slimme sturing van elektrische warmtepompen, elektrische boilers en accumulatieverwarming (zie OD 5.5). Ook de warmtepompboilerpremie werd verlengd tot eind 2024. Daarnaast werd eveneens een premieregeling voorbereid voor netgebruikers met een digitale meter die ten gevolge van het arrest een financiële impact ondervinden door het meermaals aanrekenen van de distributienettarieven, dewelke kon worden aangevraagd tot eind december 2022.

In 2022 was er een budgetaanrekening van 26,4 miljoen euro voor de retroactieve investeringspremies voor respectievelijk zonnepanelen, voor andere decentrale productie-installaties dan fotonvoltaïsche zonnepanelen en voor warmtepompen.

- ***Call groene stroom***

Via de call groene stroom worden kleine en middelgrote zonne- en windenergie projecten met de laagste verhouding tussen investeringssteun en verwachte energieopbrengst gesteund. In 2022 werden in totaal drie calls groene stroom georganiseerd, waarbij een totaal budget van 16,5 miljoen euro werd toegekend. De toegekende steun zal – over de volledige levensduur van de investering – zorgen voor ongeveer 4.417 GWh aan groene stroom.

- ***Dialoog met Nederland***

Om te verkennen of verdere samenwerkingen mogelijk zijn (bijvoorbeeld op het vlak van CCU en CCS en de standpuntbepaling bij de Europese Fit for 55 dossiers) met Nederland op het vlak van duurzame energieproductie en de verdere klimaat- en energietransitie in het algemeen, nam ik het initiatief om in dialoog te treden met de Nederlandse regering.

OD 3.2: Zonneplan 2025 opstellen en implementeren

Het Zonneplan 2025 werd op 27 november 2020 goedgekeurd, met verschillende acties om de doelstellingen zoals opgenomen in het VEKP te realiseren. Het Zonneplan richt zich op acties over financiële ondersteuning, het verbeteren van netintegratie, de terugleververgoeding, de voorbeeldfunctie van overheidsinstanties, over onderzoek, communicatie en afspraken over de verdere opvolging van het plan. In de loop van 2022 werd naar aanleiding van de Oekraïne-crisis beslist om de jaarlijkse ambitie voor zonne-energie voor 2022 en 2023 te verhogen van 300 MW naar 450 MW, om zo versneld onafhankelijker te worden van fossiele brandstoffen.

- ***PV-premie***

Nieuwe PV-installaties kleiner dan 10 kVA die werden geïnstalleerd vanaf 1 januari 2021, kunnen beroep doen op een nieuwe investeringspremie. De hoogte van de premie voor de plaatsing van een nieuwe PV-installatie werd begin 2022 aangepast zodat de voor 1 januari 2022 voorziene daling niet doorging en de premiehoogte op het niveau van 2021 werd gehouden.

De premiekosten van de netbeheerders worden gecompenseerd. In 2022 was er een budgetaanrekening van 31,355 miljoen euro voor dergelijke vergoedingen aan Fluvius.

- **Invoering PV-verplichting**

Ter versterking van het Zonneplan 2025, werd een PV-verplichting op daken van grote elektriciteitsafnemers met een jaarafname van meer dan 1 GWh en gebouwen van publieke organisaties met een afname van meer dan 250 MWh ingevoerd. Zij zijn verplicht om op een minimaal deel van hun daken (minstens 10%) zonnepanelen te installeren tegen 2025. Deze 10% wordt gradueel verhoogd: in 2030 bedraagt het percentage 15% en in 2035 20%. Voor publieke organisaties wordt de afnamegrens waarvoor de verplichting zal gelden vanaf 2030 verlaagd tot 100 MWh.

OD 3.3: Windplan 2025 opstellen en implementeren

Het Windplan 2025 is een rollend actieplan met maatregelen voor het realiseren van een geïnstalleerd vermogen van 2,5 GW wind op land in Vlaanderen tegen 2030. In de loop van 2022 werd naar aanleiding van de Oekraïne-crisis beslist om de jaarlijkse ambitie voor onshore windenergie voor 2022 en 2023 te verhogen van 108 MW naar 150 MW, om zo versneld onafhankelijker te worden van fossiele brandstoffen.

In 2021 inventariseerde het VEB potentiële gronden voor windturbines. In samenwerking met experts van het Vlaams Kernteam Windenergie (met o.a. departement Omgeving en VEKA) werd een eerste inschatting gedaan welke gronden mogelijks in aanmerking komen voor de ontwikkeling van windenergie. Ik ben afgestapt van de piste om deze gronden te laten ontwikkelen via tendering en hiertoe een proefproject te lanceren. De entiteiten waarbij mogelijk geschikte gronden werden geïdentificeerd, kunnen deze laten ontwikkelen door een projectontwikkelaar, met ondersteuning door het VEB, waarbij waar mogelijk, de projecten open gesteld worden voor participatie. Deze entiteiten werden hiervan op de hoogte gesteld door VEB.

OD 3.4: Warmteplan 2025 opstellen en implementeren

Op 10 december 2021 werd het Warmteplan 2025 goedgekeurd. Dit plan bevat 26 maatregelen om de omslag te maken naar duurzaam verwarmen en het vergroenen van energiedragers.

In uitvoering van het Warmteplan werden in 2022 twee nieuwe calls groene warmte, restwarmte en energie-efficiënte stadsverwarming georganiseerd. In totaal werden 62 projecten geselecteerd voor een totaal budget van 36,7 miljoen euro. Tevens werd een nieuwe premie voor aansluiting van een bestaand residentieel of niet-residentieel gebouw op een warmtenet uitgewerkt die kan worden aangevraagd met ingang vanaf 1 januari 2023.

De premie voor een warmtepompboiler werd opgetrokken van 450 euro tot 900 euro voor eindfacturen vanaf 1 juli 2022. Dit om een bijkomende incentive te geven om bestaande boilers te vervangen door energie-efficiëntere warmtepompboilers.

SD 5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie

OD 5.1: Vlaams beleidskader flexibiliteit op het distributienet uitwerken

Met de omzetting van de Europese vierde elektriciteitsrichtlijn via het EMD-decreet (voorjaar 2021) en de goedkeuring van het wijzigingsbesluit technische flexibiliteit op 20 mei 2022 werd er een Vlaams regelgevend kader voor flexibiliteit gecreëerd.

Op 28 oktober 2022 keurde de Vlaamse Regering de Visienota Flexibiliteitsplan 2025 goed. In het Flexibiliteitsplan 2025 zijn 20 acties opgenomen binnen de thema's onderzoek, communicatie en sensibilisering, regelgeving en beleid, data en indicatoren, Vlaamse Overheid, innovatie en opleiding en ten slotte standaardisatie en cybersecurity. Het plan wordt opgezet als een rollend actieplan waarbij tijdens de uitvoering van het plan gerealiseerde acties wegvallen en nieuwe acties die noodzakelijk blijken om de vooropgestelde doelstelling te realiseren, kunnen worden toegevoegd.

OD 5.2: Uitwerken van een regelgevend en faciliterend kader voor lokale energiegemeenschappen

Het regelgevende kader (het "EMD-decreet") met betrekking tot hernieuwbare energiegemeenschappen en energiegemeenschappen van burgers werd in maart 2021 goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Vervolgens werd eind 2021 het uitvoeringsbesluit met betrekking tot energiegemeenschappen en energiedelen goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Intussen faciliteert Fluvius het energiedelen via het webportaal Mijn Fluvius. Fluvius werd ook aangesteld voor het opmaken van protocollen rond energiedelen en energiegemeenschappen. Deze protocollen regelen alle praktische afspraken en processen tussen de verschillende betrokken partijen en komen tot stand na consultatie met alle betrokken partijen. Op 22 december 2022 werd via een voorstel van decreet door het Vlaams Parlement goedgekeurd dat Vereniging van Mede-Eigenaars (VME), de eigenaar (bij afwezigheid van een VME) of een derde partij groene stroom kan verkopen aan bewoners of gebruikers van een appartements- of multifunctioneel gebouw. Dit is van kracht vanaf 1 april 2023.

Binnen Vlaanderen worden er heel wat faciliterende maatregelen opgestart, waaronder:

- Opstart Kosten-Baten-Analyse Distributienet VREG om het effect van energiedelen op het distributienet objectief te maken en welke hiervoor de relevante vergoedingen of kortingen op nettarieven kunnen zijn. De studie zal worden opgeleverd in de zomer 2023.
- Er zijn verschillende communicatie- en handleidingen beschikbaar: voorbeeldcontract P2P van VEKA; voorbeeld addendum huurcontract; uitrol Energy Community Platform van REScoop EU.
- In kaart brengen van drempels en evaluaties: evaluatierapport van de VREG; lerend netwerk van Flux50, evaluatie van het VEKA tegen eind 2023, ...
- Een door het VEKA gesubsidieerde werking van RESCOOP waarbij ondersteuning geboden wordt in kader van energiegemeenschappen en energiedelen.
- Uitbreiding van het Lokaal Energie en Klimaatpact (2.1), o.a. gericht op de opstart van energiegemeenschappen en het engagement om een Vlaamse technische assistentiehub te lanceren (beslissing VR 16/12/2022).

Het toepassingsgebied van de call groene stroom werd op mijn initiatief samen met de minister van Binnenlands Bestuur uitgebreid met de installatietypes PV bij energiegemeenschappen en PV op woongebouwen. Sinds de derde call van 2022 kunnen PV installaties bij energiegemeenschappen meedingen naar investeringssteun in een aparte subcall.

OD 5.3: We moderniseren en versterken onze elektriciteitsnetten

In 2022 stelden de netbeheerders voor de eerste maal een ontwerp investeringsplan voor het distributienet op met een horizon van 10 jaar. Dit werd ingediend bij de VREG en goedgekeurd op 31 maart 2023. Vanuit het VEKA werd actief deelgenomen aan stakeholderoverleg en gezorgd voor afstemming met Vlaams beleid en doelstellingen.

OD 5.4: We zetten de uitrol van digitale meters verder en faciliteren het slimme gebruik van de data van de digitale meter

Fluvius heeft de opdracht de digitale meter uit te rollen zodat 80% van de kleinverbruiksmeterinrichtingen tegen 31 december 2024 over een digitale meter beschikken. Dit project maakt deel uit van het relanceplan Vlaamse Veerkracht (VV168)³.

Eind 2022 waren 2.165.970 digitale meters voor elektriciteit en aardgas geïnstalleerd (1.252.147 elektriciteit en 913.823 meters voor aardgas). Dit komt overeen met 34% van de toegangspunten die beschikken over een kleinverbruiksmeterinrichting.

Eind 2022 raadpleegden al 265.000 gezinnen in Vlaanderen hun data via het Fluvius Portaal. Het gratis Fluvius-webportaal wordt gebruikt door 23% van de gezinnen met digitale meters. Bij 56.000 digitale meters werd de lokale gebruikerspoort geactiveerd waarbij nog meer gedetailleerde verbruiksinzichten verworven kunnen worden. Met die toepassing kan de digitale meter immers worden gekoppeld aan een energiebeheersysteem en 'slim' worden gemaakt. De netgebruiker krijgt een veel beter inzicht in de afname of injectie, en apparaten kunnen op basis hiervan worden gestuurd. Dankzij dergelijke toepassingen kunnen netgebruikers het meeste uit hun meter halen en op het juiste moment verbruiken. Bijvoorbeeld wanneer ze zelf elektriciteit produceren, de prijzen laag zijn of ze hun afnamepiek onder controle willen houden.

OD 5.5: We stimuleren de zelfconsumptie van elektriciteit bij prosumenten

In 2021 werd een REG-premie ingevoerd voor de slimme sturing van elektrische warmtepompen, elektrische boilers en accumulatieverwarming. In 2022 werden er 377 premies uitbetaald.

OD 5.6: We voorzien een kader voor energieopslag voor installaties aangesloten op het distributienet

De premie voor thuisbatterijen werd door het wegvallen van de terugdraaiende teller begin 2021 opnieuw bijgestuurd na een evaluatie. De aanvragen namen in 2022 exponentieel toe. Voor de periode van 1 april tot 31 december 2021 ging het om 18.059 aanvragen. In 2022 werden evenwel in totaal 33.258 aanvragen ingediend. In 2022 werden er voor 46,9 miljoen euro premies aangerekend.

In september 2022 werd door de Vlaamse Regering beslist om de investeringspremie voor thuisbatterijen af te schaffen voor keuringen na 31 maart 2023.

OD 5.7: We zetten in op een performant en efficiënter netbeheer

In het Verzameldecreet V werd principieel beslist over een afbouwpad voor diensten aan aandeelhouders of op grond van een openbardienstverplichting.

³ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/vlaamse-veerkracht/meer-inzicht-in-je-energieverbruik-dankzij-de-digitale-meter>

SD 6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen*OD 6.1: Kennisuitwisseling en ondersteuning van lokale besturen*

De Vlaamse Regering keurde in 2020 de toekenning goed van een subsidie van 4 miljoen euro (gespreid over 4 jaar) aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) voor de oprichting en het beheer van een expertisenetwerk lokaal energie- en klimaatbeleid, met roepnaam Netwerk Klimaat. Dit Netwerk Klimaat faciliteert de dialoog en de kennisuitwisseling tussen de lokale overheden en de Vlaamse overheid en biedt de lokale overheden professionele ondersteuning bij de verdere ontwikkeling en implementatie van lokaal energie- en klimaatbeleid. Het werkprogramma voor het tweede werkingsjaar van 1 januari 2022 tot 31 december 2022 focuste op de thema's energiebesparing en CO₂-reductie eigen patrimonium, warmte, collectieve renovatie, energiegemeenschappen, positieve energiewijken en ruimtelijke regionale energiestrategieën.

OD 6.2: Samenwerking met andere beleidsniveaus versterken

- **Tegemoet komen aan verplichtingen inzake verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen**

De Europese regelgeving voorziet dat het minimumaandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto eindverbruik, dat overeenstemt met het verplichte nationale streefcijfer voor 2020 (13% voor België), in stand moet worden gehouden. Om hieraan te voldoen werd in 2022 voor 20 miljoen euro (1,6 TWh) aan hernieuwbare energiestatistiek aangekocht van Denemarken voor het (doelstellingen)jaar 2021.

- **Afsluiten samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2021-2030**

De drie gewesten en de federale overheid moeten afspraken maken met het oog op de naleving van de klimaat- en energiedoelstellingen die België over de periode 2021-2030 moet realiseren. Op 14 september 2022 bereikten de ministers, bevoegd voor klimaat en energie, van de verschillende Belgische overheden, een principeakkoord met betrekking tot sommige bepalingen van de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de aan België toegekende opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2021 en 2022. Het principeakkoord werd op 5 oktober 2022, onder voorzitterschap van het Vlaams Gewest, goedgekeurd door de Nationale Klimaatcommissie, alsmede door ENOVER. Deze afspraken werden vertaald in een samenwerkingsakkoord dat wordt voorgelegd aan de verschillende regeringen en parlementen.

OD 6.3: Een goede opvolging, beleidsonderbouwing en beleidsbijsturing verzekeren voor het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030

- **VEKP Afsprakenkader, voortgangsrapport 2022 en Ontwerpactualisering VEKP 2021-2030**

Op 17 december 2021 werd een finaal afsprakenkader met betrekking tot het VEKP goedgekeurd. In het afsprakenkader worden de verschillende procedures en timing van de opeenvolgende stappen in kader van het VEKP en de rollen en verantwoordelijkheden

van elke actor vastgelegd met als doel te komen tot een gestroomlijnder en slagkrachtiger energie- en klimaatbeleid.

Het Afsprakenkader bepaalt dat over de voortgang van het VEKP jaarlijks gerapporteerd wordt. Als coördinerend minister heb ik op 28 oktober 2022 gerapporteerd over de uitvoering van de acties en doelstellingen uit het VEKP 2021-2030 via een VEKP-voortgangsrapport aan de Vlaamse Regering⁴. Uit dit voortgangsrapport bleek dat Vlaanderen de vooropgestelde doelstellingen voor de reductie van broeikasgassen over de periode 2013-2020 alsook de doelstellingen voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energie in 2020 gehaald heeft. Voor wat betreft de doelstelling met betrekking tot broeikasgasreductie heeft Vlaanderen hiervoor weliswaar beperkt gebruik gemaakt van internationale flexibiliteit (*zie supra*). Ook voor het realiseren van de hernieuwbare energiedoelstelling heeft Vlaanderen hernieuwbare energie in het buitenland moeten aankopen. Dankzij de gerealiseerde energiebesparingen overtrof Vlaanderen echter de vooropgestelde energie-efficiëntie doelstelling, en zorgde Vlaanderen er voor dat ook België de haar opgelegde doelstelling haalde, en dit ondanks tekorten in de andere gewesten. In dit tweede voortgangsrapport werd tevens voor het eerst gerapporteerd over de stand van zaken m.b.t. uitvoering van alle maatregelen uit het VEKP.

In 2022 werd het proces opgestart om te komen tot een ontwerp actualisatie van het VEKP in de loop van mei 2023. Deze actualisatie van het VEKP moet worden gezien als de Vlaamse bijdrage aan de actualisatie van het NEKP dat op 30 juni 2023 bij de Europese Commissie zal worden ingediend.

- **Energiekennisplatform**

Na de uitwerking van een nieuwe datamanagementstrategie, is het VEKA in september 2022 gestart met de voorbereiding van een nieuwe data-architectuur en datagovernance. Het huidige energie- en klimaatdataplatform zal worden ingekanteld in een nieuw op te zetten energiekennisplatform dat ook diverse andere data-applicaties binnen het VEKA zal omvatten.

- **TERRA**

Data is de sleutel voor ontzorging, energie-efficiëntie en duurzaamheid. Het VEB biedt op vlak van data verschillende oplossingen en tools, van het klantenbeheerssysteem en het Portaal Energie-Efficiëntie tot TERRA. TERRA geeft mogelijkheden om energiebesparingsprojecten te determineren, prioriteren en ook de effectieve resultaten ervan op te volgen. TERRA is een databank die verschillende databronnen combineert:

- Basisdata van alle gebouwen, infrastructuur en percelen die door de publieke sector in Vlaanderen worden gebruikt.
- Energiegerelateerde data uit verschillende bronnen.

TERRA is een technische omgeving die toelaat om al deze data, die verspreid zit binnen een groot aantal authentieke bronnen en partijen, te koppelen en te analyseren.

De belangrijkste wijzigingen en nieuwe functionaliteiten van Terra, de patrimonium- en energiedatabase voor de publieke sector, uit 2022 op een rijtje:

- Verdere uitbreiding van gebouwen in de Vastgoeddatabase met focus op de gebouwen van Onderwijs en Zorg
- Facilitatie van de koppeling met originele databronnen, bv. via een Terra API naar de eigen FMIS
- De mogelijkheid om energetisch masterplan te laten simuleren op basis van verbruiken in parameters

⁴ VEKP Voortgangsrapport 2022 zoals medegedeeld aan de Vlaamse Regering 28 oktober 2022.

- Uitbreiding rapportagemogelijkheden (o.a. nieuw dashboard om de verbruiksevolutie op te volgen van de centrale Vlaamse overheid in het kader van de crisismaatregelen voor de winter van '22-'23, de diverse nulmetingsrapporten, de historie op graaddagen en de toevoeging van diverse nieuwe filtermogelijkheden...)

Het VEB heeft in 2022 voor Terra nauw samengewerkt met Het Facilitair Bedrijf, Agentschap Informatie Vlaanderen, het VEKA, de verschillende departementen (Onderwijs, zorg & welzijn, omgeving en jeugd & cultuur).

SD 7: Een sociaal rechtvaardige energietransitie vorm geven

OD 7.1: Het sociaal energiebeleid versterken met passende maatregelen

Tal van maatregelen uit het Energiearmoedeprogramma 2025, dat op 10 december 2021 werd goedgekeurd, kregen in 2022 verder vorm:

- Via de Mijn VerbouwPremie (MVP), die is ingegaan op 1 juli 2022 (zie supra, OD 1.1), wordt de mate van ondersteuning voor particuliere eigenaar-bewoners van residentiële gebouwen bepaald op basis van het gezinsinkomen (zie supra,). Voor de energieprijzen wordt hiermee afgestapt van de doelgroep van 'beschermde afnemers'. Een veel bredere groep van kwetsbare gezinnen met een laag inkomen, een midden inkomen en SVK-verhuurders, heeft op deze manier recht op een hogere premie voor energetische investeringen. Voor de laagste inkomensgroep werd de premie verhoogd tot 50% van de investering voor premie-aanvragen in 2022 en 2023 (initieel 35%). Op 7 oktober 2022 keurde de Vlaamse Regering bovendien een verhoging van de inkomensgrenzen voor de laagste inkomensgroep goed met 10% (bovenop indexatie).
- Om de prefinancieringsdrempel weg te werken, werd ook de renteloze energielening vanaf 1 september 2022 omgevormd en versterkt tot de Mijn Verbouwlening, met langere looptijd, hogere bedragen en een op de Mijn Verbouwpremie afgestemde doelgroep en categorieën van werken (zie supra, OD 1.1).
- De steun aan beschermde afnemers voor de aankoop van energiezuinige huishoudtoestellen werd verhoogd tot 250 euro. Naast koelkasten en wasmachines werden de toestellentypes die in aanmerking komen, uitgebreid naar droogkasten en diepvriezers. Daarnaast werd de maatregel ook uitgebreid naar huursystemen met een focus op personen in energiearmoede. Beschermde afnemers die in een huursysteem stappen, hebben recht op een korting van 250 euro die verrekend wordt in de maandelijkse huurprijs van het toestel.
- Daarnaast wordt voldaan aan de ambitie uit het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 om bij de toekenning van sociale maatregelen maximaal af te stappen van categoriale selectiviteit op basis van sociale statuten en over te gaan naar inkomensselectiviteit. Naar analogie met de Mijn Verbouwpremie en de Mijn VerbouwLening, worden nu de toekenningsvoorwaarden om in aanmerking te komen voor de energiescan en de premie voor energiezuinige huishoudtoestellen inkomensafhankelijk gemaakt. Ter compensatie van het capaciteitstarief wordt de doelgroep voor de kortingsbon ook tijdelijk uitgebreid naar afnemers met een zeer laag verbruik, die onder bepaalde voorwaarden vallen.
- De verschillende ontzorgende renovatiebegeleidingstrajecten, waaronder de Huur- en isolatiepremie (HIP), de opvolgscan type 2 (OS type 2) met focus op energiebesparende werken en de burenpremie werden in 2022 geëvalueerd, waarna een voorstel werd uitgewerkt dat op 3 februari 2023 aan de Vlaamse Regering werd voorgelegd om deze op zichzelf staande maatregelen stop te

zetten en te vervangen door een versterkt, geïntegreerd en in het energiehuis gecentraliseerd begeleidingsaanbod: de Mijn VerbouwBegeleiding. Als basisprincipe geldt dat deze begeleiding intensiever wordt naargelang het inkomen lager is.

- In 2022 werden de premies voor personen met exclusief nachttarief verhoogd. De premies voor dak-, zolder-, vloer- en buitenmuurisolatie werden verhoogd met vier euro. De premies voor warmtepompen werden verhoogd voor de lucht-waterwarmtepomp (+1.800 euro) en de hybride lucht-waterwarmtepomp (+1.440 euro).
- Daarnaast trad de geoptimaliseerde wetgeving rond de sociale openbaredienstverplichtingen in werking op 1 juli 2022. Er werd ook een actieplan opgezet met de distributienetbeheerder voor de uitfasering van de autonome stroombegrenzer en overleg opgestart rond een vernieuwde versie van de goede praktijk voor afbetaalplannen van de VREG. Fluvius lanceerde ook een eerste versie van een dataplatform dat de gegevensuitwisseling tussen de netbeheerder en de OCMW's moet faciliteren.

De Vlaamse Regering keurde op 30 september 2022 een reeks noodmaatregelen goed om de impact van de extreem hoge energieprijzen op de meest kwetsbare huishoudens te verlichten.⁵ Het ging o.m. om een verruiming van de winterperiode waarin de levering van energie niet mag worden afgesloten, het in diezelfde periode niet uitschakelen van de minimale levering elektriciteit aan 10 ampère en de versterking van de minimale levering aardgas en de uitbreiding van de minimale levering elektriciteit naar gezinnen die elektrisch verwarmen op uitsluitend nachttarief.

De energiescan wordt toegankelijk voor personen die niet tot de doelgroep behoren, maar waarvan een OCMW-medewerker de inschatting maakt dat een energiescan relevant kan zijn (extra budget van 2,52 miljoen euro). Voor de Mijn VerbouwPremie werd de inkomensgrens van doelgroep 3 met 10% verruimd (extra budget van 1,5 miljoen euro). Afhankelijk van de evolutie van de energiecrisis kunnen bestaande maatregelen verder worden versterkt of kunnen bijkomende acties worden overwogen.

OD 7.2: Betaalbaarheid van energie bewaken voor alle doelgroepen

Sinds de tweede helft van 2022 is de energiefactuur voor gezinnen en ondernemingen opnieuw zeer sterk gestegen. De voornaamste oorzaak hiervoor waren de verminderde leveringen van aardgas uit Rusland en hieruit volgende sterk toegenomen prijzen op de groothandelsmarkten.

Om deze kosten voor gezinnen en ondernemingen te beperken, werden in 2022 tal van bijkomende maatregelen genomen die de Vlaamse beleidskosten op de energiefactuur doen dalen.

- Er werd in 2022 voor 148 miljoen euro uit het Energiefonds aan ecologische openbare dienstverplichtingen gecompenseerd bij de netbeheerders, waardoor een belangrijke kost uit de nettarieven werd gehaald.
- Er werd in 2022 tevens 137,8 miljoen euro vastgelegd (en 79,2 miljoen euro vereffend) ter financiering van de distributienetbeheerders voor hun premiekosten (inclusief het energiedeel dat sinds het najaar van 2022 loopt via het uniek loket van de Mijn Verbouwpremie) waardoor er kosten niet werden doorgerekend in de nettarieven.

⁵ [Beslissingen van de Vlaamse Regering | Vlaanderen.be](#)

Volgende maatregelen werden in 2022 beslist en hebben uitwerking vanaf 1 januari 2023:

- Afbouw van certificatensteun voor alle nieuwe en ingrijpend gewijzigde WKK's op fossiele brandstoffen vanaf 2023. Op kruissnelheid zal er 170 miljoen euro kosten per jaar uit de elektriciteitsfactuur verdwijnen.
- De energieheffing voor residentiële gedomicilieerde afnemers werd vanaf 1 januari 2023 geschrapt.
- Er zal vanuit de reguliere kredieten voor 148 miljoen euro ecologische openbaredienstverplichtingen gecompenseerd worden in 2023 bij de netbeheerders, die hierdoor niet in het elektriciteitsdistributienettarief worden verrekend.
- Vanaf 2023 is de quotumverplichting gedaald van 21,5% naar 18%, de jaren daarna daalt het bijkomend jaarlijks met 1%. Hierdoor daalt de energiefactuur structureel met 88 miljoen euro in 2023 en 112 miljoen euro in 2024.

SD 8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien

OD 8.1: De communicatie over de transitie verder uitbouwen en versterken

In 2022 liepen diverse communicatiecampagnes gericht op de bredere bekendmaking van (nieuwe) van Vlaamse beleidsinstrumenten rond renovatie (o.a. Mijn Verbouwpremie, Mijn VerbouwLening, renovatiekrediet, EPC-labelpremie...). De campagne 'Mee met de Stroom' werd vervolgd, met focus op de energietransitie en duurzaam verwarmen. Er liep eveneens een criscampagne om te zorgen voor een beter bewustzijn voor kleine energiebesparende maatregelen om in te spelen op de hoge energieprijzen.

In 2022 werd de website van het VEKA (www.energiesparen.be) volledig overgezet naar www.vlaanderen.be/veka waardoor alle informatie i.v.m. energie en klimaatmitigatie gecentraliseerd wordt op 1 plek, hetgeen de toegankelijkheid en herkenbaarheid ten goede komt.

OD 8.2: Een gunstig regelgevend kader voor de transitie scheppen

De rechtsfiguur van de regelluwe zone werd in het Energiedecreet en Energiebesluit ingeschreven om te experimenteren met innovatieve technieken of praktijken, zonder te worden gehinderd door de van toepassing zijnde generieke regelgeving.

In 2022 werden geen aanvragen voor de toekenning van een regelluwe zone energie ingediend.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ENERGIE, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uit-	394.322	647.420	459.828	379.353	604.579	355.586

gaven WT, LO, PR						
Toe- lagen IS	13.827	39.543	37.508	10.612	32.783	30.678
Overige LE, PA, andere	104.000	128.085	51.412	104.000	119.487	31.080
Totaal	512.149	815.048	548.748	493.965	756.849	417.344

Inhoudelijke toelichting:

De belangrijkste budgettaire bewegingen aangerekend in VAK 2022 worden hieronder opgelijst (uitvoering beleidskrediet):

Energie:

- 148 miljoen euro netbeheerdervergoedingen voor compensatie van de ecologische openbare dienstverplichtingen.
- 137,8 miljoen euro voor de vergoedingen aan de netbeheerders voor hun premies incl. deze die sinds najaar 2022 kunnen worden aangevraagd via het uniek loket van de Mijn VerbouwPremie. Aandeel relancemiddelen Vlaamse Veerkracht bedroeg 70,2 miljoen euro.
- 51,4 miljoen euro Vlaamse energieleningen.
- 46,9 miljoen euro batterijpremies. Uitsluitend relancemiddelen Vlaamse Veerkracht.
- 33,4 miljoen euro calls groene warmte. Aandeel relancemiddelen Vlaamse Veerkracht bedroeg 32,8 miljoen euro.
- 26,4 miljoen euro retroactieve investeringspremies.
- 20 miljoen euro aankoop 1,6 TWh hernieuwbare energiestatistieken in het buitenland.
- 16,5 miljoen euro calls groene stroom.
- 8,4 miljoen euro sloop- en heropbouwpremies. Uitsluitend relancemiddelen Vlaamse Veerkracht.
- 6,5 miljoen euro werkingsvergoedingen energiehuizen.
- 5,3 miljoen euro voor het energiebeheer van Vlaamse overheidsgebouwen.
- 1,3 miljoen euro werkingsvergoedingen OCMW's in kader van noodkoopprojecten.
- 32,2 miljoen euro werkingsmiddelen VREG en VEB. Aandeel relancemiddelen Vlaamse Veerkracht bedroeg 18,9 miljoen euro.

De hierboven aangehaalde aanrekeningen in kader van Vlaamse Veerkracht bedroegen in 2022 158,3 miljoen euro VAK excl. VEB (177,2 miljoen euro incl. VEB). Totale aanrekeningen in 2021-2022 in kader van Vlaamse Veerkracht komen hiermee op 368 miljoen euro VAK te liggen excl. VEB (388 miljoen euro incl. VEB). Dat is 98% van het totale projectbudget van 377 miljoen euro VAK die in 2021-2022 was voorzien voor Vlaamse Veerkracht binnen het beleidsveld Energie excl. VEB (397 miljoen euro incl. VEB).

In 2022 werd 145,4 miljoen euro VAK herverdeeld uit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht naar het beleidsveld Energie excl. VEB (164,3 miljoen euro VAK incl. VEB).

Voor de ontvangsten wordt in principe enkel een overzicht van de ontvangsten per ISE opgenomen bij de BBT Financiën en Begroting. Voor de volledigheid wordt meegegeven dat de belangrijkste ontvangsten van het beleidsveld Energie in 2022 waren:

- 151,1 miljoen euro energieheffing elektriciteit.
- 17,6 miljoen euro terugbetaald kapitaal energieleningen.
- 2,8 miljoen euro toelagen Vlaams Klimaatfonds.
- 5,5 miljoen euro supercapregeling ondernemingen.
- 9,6 miljoen euro handhaving VREG.
- 4,3 miljoen euro handhaving gebouwen.
- 0,6 miljoen euro heffing directe lijnen en overige.

Niet aangewende kredieten van het Energiefonds zijn overgedragen naar 2023.

1.3.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

QE0-9QEEAKB-OP – TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

ESR-neutrale algemene ontvangst van terugbetaald kapitaal uit de leningen van het energiebeleid die eerder zijn toegekend via QE0-1QEE2KB-PA van de uitgavenbegroting.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2022	AO	TO	LO
2e BA	18.984	0	0
BU	17.567	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De gerealiseerde terugbetalingen aan kapitaal in het kader van de Vlaamse energieleningen liggen in lijn met de planning zoals toegelicht in de BBT voor de BO 2022.

QE0-9QEEAKB-OW – TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Algemene ontvangst van energiegerelateerde EU-cofinanciering alsook van eventueel terug te vorderen subsidies die eerder toegekend zijn via de uitgaven onder dezelfde doelstelling KB.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2022	AO	TO	LO
2e BA	1.200	0	0
BU	230	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Algemene ontvangsten uit de energiegerelateerde EU-cofinanciering voor BE-REEL! waren in 2022 eerder beperkt.

QE0-9QEETKE-OI – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Toegewezen ontvangsten van het Energiefonds die als interne stromen worden ontvangen. Deze zijn afkomstig van entiteiten binnen de consolidatiekring Vlaamse overheid, hier in het bijzonder uit het Vlaams Klimaatfonds.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2022	AO	TO	LO
2e BA	0	8.323	0
BU	0	2.800	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2022 werd er vanuit ISE Klimaat een cofinanciering toegekend van 2.800 keuro ter ondersteuning VME's voor opmaak masterrenovatieplan appartementsgebouwen. Hier technisch verwerkt als interne stroom (ontvangst Energiefonds) vanuit het VKF (QE0-1QHE4KI-IS).

Voor de volledigheid, overige cofinanciering vanuit ISE Klimaat werd als volgt geregeld in 2022 (zonder impact op dit ontvangstenartikel):

- 7.523 keuro in kader van de werking rond de energielening+ en renteloos renovatiekrediet (rentesubsidies). Technisch verwerkt als herverdeling naar uitgavenartikel van het Energiefonds (QE0-1QEE4KE-WT) vanuit het VKF (QE0-1QHE4KI-IS).
- 504 keuro voor het warmtenet Antwerpen-Noord. Technisch verwerkt als herverdeling naar de reguliere uitgaven (QE0-1QEE2KA-WT) vanuit de klimaatprovisie (QE0-1QHE2IB-PR).

Totale cofinanciering vanuit ISE Klimaat komt hiermee te liggen op 10.827 keuro tov budgettering van 8.323 keuro 2de BA2022.

QE0-9QEETKE-OW – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Toegewezen ontvangsten van het Energiefonds. Het betreft hier het onderdeel dat ESR-aanrekenbaar is en geen interne stromen betreft. Het Energiefonds (Energiedecreet van

8 mei 2009) is een begrotingsfonds met eigen ontvangsten in de zin van artikel 15 van de VCO. Uitgaven op basis van een begrotingsfonds zijn mogelijk op basis van de ontvangsten die dergelijk fonds realiseert. Voor begrotingsfondsen worden in begrotingsdecreten enkel ramingen opgenomen voor zowel hun ontvangsten als hun uitgaven. Het Energiefonds wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de energieheffing op elektriciteit die op dit artikel wordt ontvangen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2022	AO	TO	LO
2e BA	0	145.225	0
BU	0	171.094	0

Inhoudelijke toelichting:

De ontvangsten lagen 25.869 keuro hoger dan geraamd in de BBT BO 2022 als volgt:

- 151.128 keuro energieheffing elektriciteit. 12.128 keuro hoger dan geraamd met de BBT BO 2022 wegens intussen hoger geïndexeerde heffingstarieven en een toename in het aantal toegangspunten.
- 5.499 keuro supercapregeling ondernemingen. 1.499 keuro hoger dan geraamd met BBT BO 2022.
- 4.309 keuro handhaving gebouwen. 2.309 keuro hoger dan geraamd met BBT BO2022.
- 9.611 keuro handhaving energiemarkt via de VREG. Eenmalige extra ontvangsten niet gebudgetteerd met de BBT BO 2022.
- 547 keuro heffing directe lijnen, handhaving energiefraude en diverse. 322 keuro hoger dan gebudgetteerd met de BBT BO 2022.

QE0-9QEETKE-WT – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Technisch artikel ingevoerd door het departement FB om bepaalde waardeverminderingen op bepaalde ontvangsten te boeken. Dit artikel maakt geen deel uit van de begroting.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2022	AO	TO	LO
2e BA	0	0	0
BU	0	-7.865	0

Inhoudelijke toelichting:

Technische verwerking van annulaties, waardeverminderingen en verwante boekingen m.b.t. vorderingen van voorgaande jaren:

- -7.136 keuro boekingen i.k.v. dubieuze debiteuren en annulaties handhavingsvorderingen van voorgaande jaren
- -729 keuro boekingen i.k.v. dubieuze debiteuren bij de inning van de energieheffing.

Uitgaven

QB0-1QEE2KA-WT – UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vlaamse bijdragen aan verdragen en samenwerkingsakkoorden.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	207	207	153	207	207	153

Inhoudelijke toelichting:

In 2022 werd er 153 keuro VAK en VEK toegekend voor de Vlaamse bijdragen in het kader van OESO/IEA (International Energy Agency), IRENA (International Renewable Energy Agency), NKC (Nationale Klimaatcommissie en de ETS-bijdrage aan Eurocontrol. Ingevolge een lager uitgevallen bijdrage voor NKC is er een beperkte onderbenutting op dit artikel.

QB0-1QEE2KT-IS – VLAAMS ENERGIEBEDRIJF (VEB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Aanvullende toelagen die naar het VEB worden herverdeeld uit provisies.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	3.348	25.626	25.626	133	18.411	18.411

Inhoudelijke toelichting:

Zoals in de voorgaande jaren werd ook in 2022 133 keuro VAK/VEK toegekend aan VEB in het kader van de exploitatie van Terra binnen Vlaanderen Radicaal Digitaal.

Verder was er 3.215 keuro VAK voorzien als VIPA-ondersteuning voor een ESCO-call in de zorgsector, die zal gerealiseerd worden in 2023.

Aanvullend werd er in 2022 via BVR ook een budget van 18.278 keuro VAK en VEK herverdeeld voor de Relancemaatregel 11 – VEB: Energie-efficiëntie Vlaamse overheid. Dit budget werd gecompenseerd op provisieartikel CB0-1CBG2AB-PR. De begrotingsuitvoering in VAK op dit artikel is hier dus quasi optimaal verlopen, en dit conform de planning toegelicht in de BBT voor BO 2022.

Tenslotte bevat de VAK ook 4.000 keuro herverdeling vanuit klimaatprovisie (QE0-1QHE2IB-PR) als aanvulling van het VV011-Relancebudget. Deze aanvulling zal leiden tot VEK in 2023.

QB0-1QEE4KF-LE – EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID - FONDS EU COFINANCIERING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel werden voorheen opnames van eerder ontvangen voorschotten voor EU-gecofinancierde projecten van het departement Omgeving begroot.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	35	0	0	35	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2022 werden de PA- en LE-uitgaven in het kader van EU-cofinanciering via een (centraal door FB beheerd) algemeen uitgavenartikel ingeschreven.

QE0-1QEE2KA-WT – UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Uitgaven voor:

- Retroactieve investeringspremies (onderdeel reguliere middelen).
- Call groene warmte (onderdeel reguliere middelen).
- Nominatieve werkingssubsidies.

- Energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning over slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik (ondersteuning omzetting elektriciteitsrichtlijn, uitrol thuisbatterijen en digitale meters, energiegemeenschappen ...).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	24.161	24.574	24.571	31.072	27.651	24.516

Inhoudelijke toelichting:

De begrotingsuitvoering in VAK op dit artikel is optimaal verlopen, en dit conform de planning toegelicht in de BBT BO 2022. De uitgaven in VAK (VEK ligt in zelfde grootteorde) waren:

- 22.563 keuro retroactieve investeringspremies (onderdeel reguliere middelen).
- 504 keuro call groene warmte (onderdeel reguliere middelen). Deze middelen werden herverdeeld naar dit artikel vanuit de klimaatprovisie QE0-1QHE2IB-PR.
- 392 keuro nominatieve subsidies aan vzw ODE Vlaanderen, vzw Cogen en vzw Biogas-E en een ad-hocsubsidie aan vzw RESCoop.
- 1.112 keuro energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals een aantal andere werkingsuitgaven (zoals specifieke kosten informatica en communicatie).

QE0-1QEE2KB-PA – TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden de Vlaamse energieleningen aangerekend op de reguliere kredieten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	104.000	120.250	51.412	104.000	104.000	30.476

Inhoudelijke toelichting:

- Er werd 30.362 keuro VAK en VEK aangerekend voor de 0%-energielening, energielening+ en Mijn VerbouwLening. 0%-energielening intussen vervangen door de Mijn VerbouwLening vanaf 1 september 2022. Onderbenutting van 53.638 keuro ten opzichte van 84.000 keuro 2e BA 2022 wegens geen opnames in 2021 van de energielening+ wegens geen akkoord van de federale dienst

(bevoegde FOD) op het modelcontract. Daarna energielening+ weinig succesvol, vandaar inkanteling in de Mijn VerbouwLening vanaf 1 september 2022. De Mijn VerbouwLening is inmiddels zeer succesvol, maar pas operationeel sedert 1 september 2022.

- Er werd 21.050 keuro VAK aangerekend in kader van de noodkopeningen (krediet ingeschreven in het kader van relanceplan Vlaamse Veerkracht). Met de 2e BA-JR was er 36.250 keuro beschikbaar (som van 20.000 keuro 2e BA 2022 + 16.250 keuro overdracht uit 2021 via ruiter). Onderbenutting van 15.200 keuro VAK. De noodkopeningen werden inmiddels bijgestuurd. De regelgeving met betrekking tot de noodkopeningen voorziet dat projecten vijf jaar de tijd hebben om hun kredietlijn te benutten. Dit zijn dus meerjarige projecten waardoor niet alle middelen meteen en snel vereffend worden. VEK volgt sowieso pas veel later (nl. slechts 114 keuro VEK in 2022).

QE0-1QEE2KB-WT – TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Uitgaven voor:

- Vergoedingen energiehuisen (onderdeel reguliere middelen).
- Energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals een aantal andere werkingsuitgaven (zoals ICT voor EPB, EPC, Woningpas ...) van het energiebeleid.
- Werking Europees gesubsidieerde projecten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	11.812	11.903	11.310	12.069	13.619	9.499

Inhoudelijke toelichting:

De begrotingsuitvoering op dit artikel is optimaal verlopen, en dit conform de planning toegelicht in de BBT BO 2022 en verder aangepast met de 2de BA 2022. Met de 2de BA 2022 werd in het kader van de energiecrisis 2.000 keuro extra voorzien ter ondersteuning van de energiehuisen. Detailuitvoering in VAK (VEK slechts iets lager):

- 6.494 keuro vergoedingen energiehuisen (onderdeel reguliere middelen).
- 2.862 keuro energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals een aantal andere werkingsuitgaven zoals specifieke kosten informatica en communicatie.
- 1.240 keuro netbeheerdervergoedingen voor energiescans.
- 350 keuro netbeheerdervergoedingen voor sociale energie-efficiëntieprojecten.
- 364 keuro werking Europees project BE-REEL!.

QE0-1QEE2KC-WT – DE TRANSITIE NAAR ZERO-EMISSIONVOERTUIGEN VERSNELLEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Bevoegdheid en budget Clean Power For Transport werd in 2021 overgeheveld naar MOW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	2.061	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De bevoegdheid werd overgedragen aan MOW. Tot en met eind 2022 was er een overgangperiode waarbinnen ongebruikte vastleggingen overgedragen werden middels een begrotingsruiter.

QE0-1QEE2KL-PR – OPTIMALE INVULLING EUROPESE HERNIEUWBARE ENERGIEDOELSTELLINGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Provisie ter invulling van de Vlaamse verplichtingen inzake hernieuwbare energie via de aankoop van hernieuwbare energiestatistieken in het buitenland.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	24.637	24.637	0	27.742	27.742	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2022 werd niet geput uit deze provisie. De kredieten onder QE0-1QEE2KL-WT volstonden. Zie hiervoor de toelichting bij het volgende uitgavenartikel.

Niet aangewende VAK-middelen 2e BA-JR worden overgedragen naar 2023 middels een begrotingsruiter. Zie toelichting in de BBT BO 2023.

QE0-1QEE2KL-WT – OPTIMALE INVULLING EUROPESE HERNIEUWBARE ENERGIEDOELSTELLINGEN
Korte inhoud begrotingsartikel:

Uitgavenartikel ter invulling van de Vlaamse verplichtingen inzake hernieuwbare energie via de aankoop van hernieuwbare energiestatistieken in het buitenland.

Voor de jaren na 2020 voorziet de Europese regelgeving dat het minimumaandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto eindverbruik, dat overeenstemt met het verplichte nationale streefcijfer voor 2020, in stand moet worden gehouden. België moet dus ook na 2020 blijven voldoen aan het minimumaandeel van 13%.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	23.855	20.000	0	20.750	20.000

Inhoudelijke toelichting:

Via besluit van de Vlaamse Regering werd een herverdeling doorgevoerd van 23.855 keuro VAK en 20.750 keuro VEK naar dit artikel vanuit de centrale provisie CB0-1CBG2AG-PR. Bijna volledig benut.

Per 2022 werd voor 20 miljoen euro (1,6 TWh) aan hernieuwbare energiestatistieken aangekocht van Denemarken voor het (doelstellingen)jaar 2021.

QE0-1QEE2KN-WT – BETAALBAARHEID VAN ENERGIE BEWAKEN VOOR ALLE DOELGROEPEN
Korte inhoud begrotingsartikel:

Vergoedingen aan de netbeheerders voor gedane uitgaven in het kader van openbaredienstverplichtingen waardoor uitgaven niet moeten worden doorgerekend in het nettatarief. Het betreft hier enkel de aanrekening via de reguliere kredieten, dus zonder de aanrekeningen op QE0-1QEE4KE-WT, QE0-1QEE4KG-WT en QE0-1QEE4KJ-WT van het Energiefonds en zonder de aanrekening op relancemiddelen die eveneens via het Energiefonds transiteren.

Via herverdelingen in de loop van 2022-2023 put dit artikel vooral middelen uit de provisie QE0-1QEX2KM-PR 'versnelling woningrenovatie en hernieuwbare energie' (zgn. energiecrisisprovisie).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	720	13.508	13.507	720	13.508	13.507

Inhoudelijke toelichting:

Artikel nieuw opgericht met de 2e BA 2022 waarbij 720 keuro werd ingeschreven in kader van de energiecrisis voor vergoedingen aan de netbeheerders. Dit budget werd nog verder aangevuld met 12.788 keuro door een herverdeling - via besluit van de Vlaamse Regering - vanuit de eveneens met 2^e BA 2022 nieuw opgerichte energiecrisisprovisie QE0-1QEX2KM-PR.

De begrotingsuitvoering op dit artikel is optimaal verlopen in 2022 en betreffen uitsluitend vergoedingen aan de netbeheerders. De aanrekeningen waren 13.507 keuro als volgt:

- 720 keuro wegens verruiming van de doelgroep die in aanmerking komt voor een energiescan.
- 6.153 keuro premie warmtepompen (4.853 keuro + 1.300 keuro raming uitgaven Q4). Sinds najaar 2022 aan te vragen via uniek loket van de Mijn VerbouwPremie.
- 2.734 keuro voor de verhoging van de premie voor dakisolatie (1.934 keuro + 800 keuro raming uitgaven Q4). Sinds najaar 2022 aan te vragen via uniek loket van de Mijn VerbouwPremie.
- 3.900 keuro premie zonnepanelen raming uitgaven Q4 2022.

In kader van de correcte aanrekening volgens het VCO waarbij premies van een bepaald jaar ook moeten aangerekend worden op dat jaar, is een provisie van 6.000 keuro (zie hierboven: 1.300 keuro + 800 keuro + 3.900 keuro) geboekt voor Q4 2022 voor bovengange netbeheerdervergoedingen. De werkelijke uitbetalingen voor Q4 2022 gebeuren volgens de regelgeving in 2023.

QE0-1QEE2KR-IS – VLAAMSE MAATSCHAPPIJ VOOR SOCIAAL WONEN (VMSW)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Interne stroom naar de VMSW in kader van het energiebeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	0	0	0	455	385

Inhoudelijke toelichting:

Vereffening van een eenmalig in 2021 toegekende toelage in het kader van de plaatsing en activering van energie-efficiënte en slimme zelflerende sturing in sociale huurwoningen met elektrische verwarming.

QE0-1QEE4KE-IS – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Financiering energiebeheer van gebouwen die beheerd worden door Agentschap Facilitair bedrijf.

Spijziging gebeurt uit een deel van de ontvangsten op artikel QE0-9QEETKE-OW van het Energiefonds.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	3.923	5.326	5.326	3.923	5.326	5.326

Inhoudelijke toelichting:

Gelet op de toegenomen financiële noden voor het energiebeheer van de gebouwen van de Vlaamse overheid, heeft de Vlaamse Regering beslist dat het Energiefonds hierin tegemoetkomt. Hiertoe mag het Agentschap Facilitair Bedrijf een deel van dergelijke uitgaven (als interne stroom) doorfactureren aan het Energiefonds. Voor 2022 betrof dit een tegemoetkoming van 5.326 keuro.

QE0-1QEE4KE-LO – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Lonen gefinancierd via het Energiefonds.

Spijziging gebeurt uit een deel van de ontvangsten van het Energiefonds op ontvangstenartikel QE0-9QEETKE-OW aangevuld met herverdelingen uit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht CB0-1CBG2AH-PR.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)		
	VAK	VEK

2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	515	530	530	515	527	527

Inhoudelijke toelichting:

De lonen van het VEKA kenden een financiering uit het Energiefonds van 527 keuro. Dit betreft lonen ingezet voor het renteloos renovatiekrediet/energielening+, de retroactieve investeringspremies en de call groene warmte.

Hiervan had 63 keuro uitgaven betrekking op het loon voor relanceproject VV126 (project Vlaamse Veerkracht call groene warmte). Deze relanceuitgaven voor VV126 werden aangezuiverd via een herverdeling van 69 keuro uit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht CB0-1CBG2AH-PR.

QE0-1QEE4KE-WT – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Impulsprojecten met uitgaven inzake werking en toelagen via het Energiefonds ter ondersteuning van de doelstellingen van het energiebeleid.

Spijziging gebeurt uit een deel van de ontvangsten van het Energiefonds op ontvangstenartikel QE0-9QEETKE-OW alsook op ontvangstenartikel QE0-9QEETKE-OI (interne stromen Vlaams Klimaatfonds) en tevens aangevuld met herverdelingen uit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht CB0-1CBG2AH-PR.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	59.070	115.058	72.796	59.188	149.566	25.979

Inhoudelijke toelichting:

In de loop van 2022 werd naar dit artikel 27.403 keuro VAK en 4.550 keuro VEK herverdeeld vanuit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht CB0-1CBG2AH-PR.

Totale aanrekeningen op dit artikel bedroegen 72.796 keuro VAK.

Daarvan 41.057 keuro VAK voor de relanceprojecten van Vlaamse Veerkracht als volgt:

- 32.707 keuro calls groene warmte (relanceproject VV126).
- 8.350 keuro sloop- en heropbouwpremie (relanceproject VV012).

Daarvan overige aanrekeningen 31.739 keuro VAK als volgt:

- 3.815 keuro voor retroactieve investeringspremies (onderdeel Energiefonds).

- 216 keuro call groene warmte (onderdeel Energiefonds excl. relancemiddelen).
- 16.526 keuro calls groene stroom.
- 69 keuro rentesubsidies, vergoedingen energiehuisen en overige ondersteuning in kader van de energielening+ en renteloos renovatiekrediet.
- 1.263 keuro vergoedingen OCMW's voor vaste kosten noodkoopprojecten.
- 625 keuro netbeheerdervergoedingen meerkost verhoging collectieve renovatiebegeleidingspremie (500 keuro + provisie 125 keuro raming uitgaven Q4) (zgn. burenpremie bij wijze van uitzondering op deze post ipv QE0-1QEE4KG-WT wegens cofinanciering uit Vlaams Klimaatfonds).
- 1.575 keuro uitgaven voor de uitbouw en ICT-ontwikkelingen i.k.v. Mijn VerbouwPremie.
- 7.650 keuro uitgaven voor overig energiebeleid.

VEK-uitvoering ligt lager dan de VAK-uitvoering vooral wegens de calls. De te behalen dossiërmijlpalen en uitbetalingsaanvragen door de begunstigden liggen soms relatief ver in de toekomst ten opzichte van reeds eerder aangerekend VAK.

In de loop van 2022 werd naar dit artikel 27.403 keuro VAK en 4.550 keuro VEK herverdeeld vanuit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht CB0-1CBG2AH-PR.

Op dit artikel worden ook middelen van het Energiefonds geparkeerd die later worden ingezet. Niet aangewende middelen 2^e BA-JR zijn overgedragen naar 2023 aangezien dit artikel onderdeel vormt van een begrotingsfonds. Zie toelichting in de BBT BO 2023.

QE0-1QEE4KG-WT – BETAALBAARHEID VAN ENERGIE BEWAKEN VOOR ALLE DOELGROEPEN (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vergoedingen aan de netbeheerders voor gedane uitgaven in het kader van hun openbaredienstverplichtingen waardoor uitgaven niet moeten worden doorgerekend in het nettatarief. Het betreft hier enkel aanrekeningen via het Energiefonds (incl. aanrekening op relancemiddelen die eveneens via het Energiefonds transiteren), dus zonder aanrekeningen op de reguliere kredieten van QE0-1QEE2KB-WT en QE0-1QEE2KN-WT. Daarnaast werden er in 2022 ook nog beperkte netbeheervergoedingen aangerekend op andere posten van het Energiefonds, nl. QE0-1QEE4KE-WT en QE0-1QEE4KJ-WT.

Spijziging gebeurt uit een deel van de ontvangsten op artikel QE0-9QEETKE-OW van het Energiefonds en tevens aangevuld met herverdelingen uit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht CB0-1CBG2AH-PR.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)		
	VAK	VEK

2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	178.500	343.181	316.447	178.500	270.239	257.027

Inhoudelijke toelichting:

In de loop van 2022 werd naar dit artikel 117.971 keuro VAK en 45.018 keuro VEK herverdeeld vanuit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht CB0-1CBG2AH-PR. Totale aanrekeningen op dit artikel bedroegen 316.447 keuro VAK en 257.027 keuro VEK. Beschikbare middelen op dit uitgavenartikel van het Energiefonds zijn zo goed als allemaal aangewend.

Daarvan 117.129 keuro VAK voor de relanceprojecten van Vlaamse Veerkracht als volgt:

- 46.908 keuro batterijpremies (relanceproject VV007). Dit betreft (bij wijze van uitzondering op dit artikel) geen netbeheerdervergoeding maar een VEKA-premie die evenwel uitdovend is vanaf 2023.
- 45.061 keuro netbeheervergoedingen voor hun verhoogde premies in combinatie met asbestverwijdering (relanceprojecten VV001, VV002 en VV003). Aanvragen verlopen sinds najaar 2022 via het uniek loket van de Mijn VerbouwPremie.
- 25.160 keuro netbeheervergoedingen voor hun EPC-labelpremies (relanceproject VV008).

Aangerekend VEK van 57.709 keuro ligt lager dan het aangerekend VAK. Een substantieel deel van de netbeheerdervergoedingen die zijn vastgelegd op de relancemiddelen van 2021-2022 gaan pas de volgende jaren worden vereffend.

Daarvan 199.318 keuro VAK en VEK netbeheerdervergoedingen voor hun uitgaven als volgt:

- 148.000 keuro certificatenopkoop.
- 1.185 keuro voor asbestpremies niet-relance (1.017 keuro + 168 keuro raming premieuitgaven Q4). Aanvragen verlopen sinds najaar 2022 via het uniek loket van de Mijn VerbouwPremie.
- 14.211 keuro verdubbeling premies glas en muur (12.200 keuro + 2.011 keuro raming premieuitgaven Q4). Aanvragen verlopen sinds najaar 2022 via het uniek loket van de Mijn VerbouwPremie.
- 1.444 keuro premies verhoging uitsluitend nachttarief (1.240 keuro + 204 keuro raming premieuitgaven Q4). Aanvragen verlopen sinds najaar 2022 via het uniek loket van de Mijn VerbouwPremie.
- 34 keuro netbeheerdervergoedingen meerkost verhoging collectieve renovatiebegeleidingspremie (zgn. burenpremie) (29 keuro + 5 keuro raming premieuitgaven Q4).
- 27.455 keuro premies zonnepanelen (23.570 keuro + 3.885 keuro raming premieuitgaven Q4).
- 137 keuro REG-sturingspremies (sturing elektrische warmte of SEW) (118 keuro + 19 keuro raming premieuitgaven Q4).
- 1.291 keuro kortingbonnen (1.108 keuro + 183 raming premieuitgaven Q4).
- 3.771 keuro voor energiescans (3.237 keuro + 534 keuro raming premieuitgaven Q4).
- 80 keuro voor sociale energie efficiëntieprojecten (69 keuro + 11 keuro raming premieuitgaven Q4).
- 1.710 keuro minimale levering aardgas via budgetmeter.

In kader van de correcte aanrekening volgens het VCO waarbij premies van een bepaald jaar ook moeten aangerekend worden op dat jaar, is een provisie van 7.020 keuro geboekt voor Q4 2022 voor bovengaande netbeheerdervergoedingen (zie hierboven som van alle ramingen Q4). De werkelijke uitbetalingen voor Q4 2022 gebeuren volgens de regelgeving in 2023.

In de loop van 2022 werd naar dit artikel 117.971 keuro VAK en 45.018 keuro VEK herverdeeld vanuit de centrale relanceprovisie Vlaamse Veerkracht CB0-1CBG2AH-PR.

Een eerder beperkt aantal niet-aangewende middelen 2e BA-JR zijn overgedragen naar 2023 aangezien dit artikel onderdeel vormt van een begrotingsfonds. Zie toelichting in de BBT BO 2023.

QE0-1QEE4KJ-WT – IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID VIA KLIMAATFONDSFINANCIERING (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Uitgaven beleidsveld Energie die uitsluitend (=100%) gefinancierd zijn via enkele vroegere toelagen uit het Vlaams Klimaatfonds. Dit waren toelagen vooraleer het cofinancieringsprincipe voor het VKF werd ingevoerd vanaf 2020.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	1.000	6.994	514	10.150	34.368	4.378

Inhoudelijke toelichting:

Op dit artikel bedroegen de aanrekeningen:

- 514 keuro VAK en VEK netbeheerdervergoedingen warmtepompboilerpremies.
- Overig VEK betreft vereffeningen op enkele eenmalige vastleggingen uit het verleden.

Een aantal middelen gaan pas volgende jaren worden ingezet, zie toelichting BBT BO2023. Niet aangewende middelen 2e BA-JR zijn overgedragen naar 2023 aangezien dit artikel onderdeel vormt van een begrotingsfonds. Zie toelichting in de BBT BO 2023.

QE0-1QEE4KK-PA – NOODKOOPFONDS (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Aanrekening noodkoopleningen op het Energiefonds vooraleer er financiering werd voorzien via de reguliere kredieten QE0-1QEE2KB-PA.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	7.800	0	0	15.452	604

Inhoudelijke toelichting:

In 2021 werden er voor 8.525 keuro VAK noodkoopleningen aangerekend op het Energiefonds. Deze middelen werden toegekend aan het Energiefonds vanuit het Vlaams Klimaatfonds. Vereffening volgt pas veel later zodat VEK-impact op het Energiefonds in 2022 en volgende jaren beperkt blijft. Vanaf 2022 zijn geen vastleggingen meer voorzien op dit artikel. De noodkoopleningen worden intussen aangerekend op reguliere kredieten QE0-1QEE2KB-PA.

Niet aangewende middelen 2e BA-JR zijn overgedragen naar 2023 en zullen dan terugvloeien naar het Vlaams Klimaatfonds aangezien de noodkoopleningen inmiddels worden gefinancierd uit reguliere kredieten.

QE0-1QEE4KS-IS – VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT (VREG)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanuit dit artikel van het Energiefonds ontvangt de VREG zijn jaarlijkse werkingsdotatie. Sinds februari 2017 is de VREG een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid, die onder toezicht staat van het Vlaams Parlement.

Deze uitgavenkant van het Energiefonds wordt volledig gespijzigd door toegewezen ontvangsten afkomstig van de energieheffing (ontvangstenartikel QE0-9QEBTKE-OW).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	6.556	8.591	6.556	6.556	8.591	6.556

Inhoudelijke toelichting:

Artikel 3.1.13 § 5. van het Energiedecreet bepaalt dat een ontwerp van begroting met een voorstel van dotatie en een ontwerp van ondernemingsplan door de VREG wordt ingediend bij het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement bepaalt vervolgens de dotatie van de VREG uit het Energiefonds en deelt dit ter uitvoering mee aan de Vlaamse Regering. Vervolgens stelt de VREG zijn definitieve begroting en ondernemingsplan vast.

Voor 2022 heeft het Vlaams Parlement de dotatie van de VREG vastgelegd op 6.556 keuro. Voor de bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de onderstaande bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QE0-1QEX2KM-PR – VERSNELLING WONINGRENOVATIE EN HERNIEUWBARE ENERGIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Naar aanleiding van de inval van Rusland in Oekraïne en de grote onzekerheid op de energiemarkten besliste de Vlaamse Regering om bijkomende maatregelen te nemen m.b.t. woningrenovatie en hernieuwbare energie. Vanaf de BA 2022 zijn hiervoor extra middelen voorzien op deze provisie (zgn. energiecrisisprovisie).

Voor dit begrotingsartikel zijn meerdere ministers bevoegd.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	93.700	80.912	0	59.190	46.402	0

Inhoudelijke toelichting:

Betreft flexibele provisie van minstens 210.070 keuro VAK voor 2022-2023 voor onder andere de Mijn VerbouwPremie, vergoedingen aan de netbeheerders voor hun openbaredienstverplichtingen en de batterijpremie.

Met de BA 2022 werd op deze provisie een eerste deel van 93.700 keuro VAK en 59.190 keuro VEK ingeschreven. Hiervan werd in de loop van 2022 12.788 keuro herverdeeld naar het QE0-1QEE2KN-WT voor vergoedingen aan de netbeheerders voor hun premie warmtepompen, premie zonnepanelen en verhoging premie dakisolatie. Zie verder uitgavenartikel QE0-1QEE2KN-WT.

Niet aangewende middelen 2e BA-JR van 80.192 keuro VAK op deze provisie zijn overgedragen naar 2023 via een begrotingsruiter. Zie toelichting in de BBT BO 2023.

1.3.2 Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing

1.3.3 Overige entiteiten onder toezicht

1.3.3.1 Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)

De VREG werd opgericht in december 2001 in het kader van de vrijmaking van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt. De VREG is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid, die onder toezicht staat van het Vlaams Parlement. Dit toezicht van het Vlaams Parlement bestaat eruit dat het Vlaams Parlement de werking en organisatie van de VREG regelt in het Energiedecreet, de leden van de Raad van Bestuur aanstelt, er hoorzittingen en rapporteringen gehouden worden in het Vlaams Parlement over het ontwerp van ondernemingsplan en de begroting en dat het Vlaams Parlement de dotatie goedkeurt. Daarbij mag de VREG, noch zijn bestuurders, noch zijn personeelsleden, bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden als regulator, instructies van het Vlaams Parlement vragen of ontvangen, noch van iedere andere publieke of particuliere entiteit, en dit overeenkomstig artikel 3.1.1 van het Energiedecreet.

De taken, bevoegdheden, werking en bestuur zijn geregeld in hoofdstuk I van titel III van het Energiedecreet. Concreet gaat het in hoofdzaak over het reguleren van de elektriciteits- en gasmarkt in het Vlaams Gewest, het toezicht houden op en monitoren van deze markt, het adviseren van de beleidsmakers over aanpassingen van de regelgeving, het efficiënt informeren over de energiemarkt, het toekennen en beheren van groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten en het bemiddelen in en beslechten van geschillen van marktpartijen met de netbeheerder.

Artikel 3.1.13 §5. van het Energiedecreet bepaalt dat het door de Raad van Bestuur goedgekeurde ontwerp van begroting en ontwerp van ondernemingsplan wordt gerapporteerd aan het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement bepaalt de dotatie die de VREG voor zijn werking tijdens het volgende begrotingsjaar uit het Energiefonds ontvangt en deelt dit ter uitvoering mee aan de Vlaamse Regering.

Ontvangsten

De dotatie van de VREG voor 2022 bedroeg 6.556 keuro, ten opzichte van 2021 exact dezelfde dotatie. Samen met het overgedragen overschot van vorige boekjaren van 2.804 keuro en de retributie van 757 keuro beschikte de VREG over 10.117 keuro aan ontvangsten. Het over te dragen overschot van het boekjaar 2022 klokt af op 2.612 keuro.

Uitgaven

De totale uitgaven bedroegen 7.505 keuro waarvan 4.427 keuro aan personeelskosten, 2.415 keuro aan werkingsuitgaven en 663 keuro investeringen.

De eindtoestand of de uitvoering van de begroting valt ruim binnen de marges van de vooropgestelde begroting BA2022.

1.3.3.2 Vlaams Energiebedrijf (VEB)

Het VEB fungeert als aankoopcentrale voor de publieke sector voor energielevering met in 2022 een aangeleverd totaal van 2,1 TWh elektriciteit en 2,5 TWh aardgas. Als antwoord op de energiecrisis breidde het VEB zijn communicatie over de energiemarkt en budgetmodule uit, en bood het VEB zijn klanten vanaf juni een maandelijks geactualiseerde budgetraming aan.

Naast energielevering faciliteert VEB in een reeks energiebesparende maatregelen. Zo heeft het VEB een uitgebreide waaier aan raamcontracten waarvan de publieke sector kan afnemen. Enkele voorbeelden van maatregelen zijn energiescans en -audits, zonnepanelen (via eigen financiering of via derdepartijfinanciering), relighting, totaalrenovatie, gebouwschilmaatregelen (dakisolatie, schrijnwerk, muurisolatie), stookplaatsrenovatie, energieprestatiecontracten, etc. In 2022 zijn de activiteiten van energie-efficiëntie verder verbreed. Zo trad een nieuwe raamovereenkomst in werking voor licht-als-een-dienst, relighting met derdepartijfinanciering en prestatiegarantie.

Binnen haar data-activiteiten bouwde het VEB verder aan de TERRA Patrimonium- en energiedatabank Vlaanderen voor de Vlaamse publieke sector. TERRA groeide in 2022 verder uit tot een beleidsondersteunend platform dat het energieverbruik en mogelijke besparingsmaatregelen visualiseert door middel van rapporten en interactieve dashboards. Zo zet het VEB een nieuw dashboard op om de verbruiksevolutie op te volgen van de centrale Vlaamse overheid in het kader van de crisismaatregelen voor de winter van '22-'23.

Alle kredieten van de VEB-begroting worden ingezet onder de ISE K Energie.

Ontvangsten

Sinds begin 2022 is de volatiliteit op de energiemarkt toegenomen als gevolg van het gewapend conflict in Oekraïne. Dit uitte zich gedurende het jaar in forse prijsstijgingen voor gas en elektriciteit.

In de begrotingsuitvoering bedroegen de ontvangsten van niet-duurzame goederen en diensten binnen de overheidssector (ESR 16.20) 962.338 kEUR, 58.000 kEUR boven BA2022. De forse prijsstijgingen in de maanden juli, augustus en september werden gedeeltelijk gecompenseerd door een daling in verbruikt volume (voornamelijk aardgas), maar resulteerde nog steeds in een totaal aan ontvangsten hoger dan het budget BA2022.

In 2022 werkte het VEB ook volop aan de uitvoering van haar Relanceproject. Naast het resterende saldo van 18.278 kEUR binnen de Relancemaatregel 11 werd ook nog een extra 4.000 kEUR ontvangen en vastgelegd vanuit klimaatprovisie (ESR 46.10) Vanwege de EIB ontving het VEB 359 kEUR (ESR 39.10) als slotafrekening in het kader van het ELENA project. Daarnaast ontving het VEB ook nog een werkingstoelage van 133 kEUR (ESR 46.40) voor de ontwikkeling en financiering van TERRA.

Uitgaven

Op de algemene werkingskosten (ESR 12.11) werd in uitvoering 957.005 kEUR gerealiseerd, 58.000 kEUR meer dan op BA2022. Dit zijn voornamelijk de aankoopkosten van energie en distributie die rechtstreeks doorgerekend worden. De positieve delta t.o.v. budget ligt dus in lijn met de stijging die we zagen bij de ontvangsten vanwege de hogere energiekosten. De overige uitgaven, en in het bijzonder de personeelskosten, bleven binnen het voorziene budget.

V. BELEIDSVELD Klimaat**1 ISE Klimaat****1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement Klimaat**

In de beleidsnota klimaat werden de volgende strategische doelstellingen opgenomen.

- SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit
- SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030
- SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid
- SD 4. Afstemming omgeving en klimaat

Cfr. de nota aan de Vlaamse Regering van 3 april 2020 (uitleg, zie supra) wordt voor de beschrijving van sommige strategische en/of operationele doelstellingen verwezen naar andere BBT's. Dit is bv. het geval voor (delen van) OD 2.4 tot OD 2.7 uit de beleidsnota Klimaat 2019-2024, die besproken wordt in de BBT Omgeving, de BBT Landbouw en/of de BBT Mobiliteit.

1.2 Operationele doelstellingen

In wat volgt, worden alle operationele doelstellingen besproken gebundeld per strategische doelstelling.

SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit

OD 1.1: We werken constructief mee aan de verdere uitbouw van het Europese en internationale klimaatbeleid

Op 14 juli 2021 publiceerde de Europese Commissie onder de noemer "Fit for 55" een wetgevend pakket van nieuwe energie- en klimaatregelgeving. Concreet gaat het onder meer om een herziening van de Effort Sharing Regulation, de ETS-richtlijn, de richtlijnen Hernieuwbare Energie, Energie-Efficiëntie en het voorstel tot oprichting van een Sociaal Klimaatfonds. Ten gevolge van de Russische inval in Oekraïne lanceerde de Europese Commissie op 18 mei 2022 het REPowerEU plan, dat moet zorgen voor een versnelde verminderde afhankelijkheid van (Russische) fossiele brandstoffen via acties gericht op energiebesparing, diversifiëring van de energiebevoorrading en een versnelde uitrol van hernieuwbare energie.

In 2022 kwamen de onderhandelingen voor verschillende Fit for 55 dossiers in een stroomversnelling. Zo werden tussen het Europees Parlement en de Raad onder meer politieke akkoorden bereikt omtrent de herziening van de ETS-richtlijn (verhoging ambitieniveau huidige ETS voor vaste installaties, uitbreiding van het bestaande ETS naar scheepvaart), een ETS 2 (die voorziet in een nieuw emissiehandelssysteem voor gebouwen, wegtransport en energetische emissies in de industrie), een herziening van de ESR-verordening (die nieuwe lidstaatspecifieke doelstellingen oplegt voor de vermindering van broeikasgassen in ESR-sectoren), een herziening van de LULUCF-verordening (die lidstaatspecifieke doelstellingen oplegt voor de sectoren (verandering van) landgebruik en bosbouw), de oprichting van een Sociaal Klimaatfonds en het invoeren van een koolstofgrensbelasting (CBAM).

De visienota's over Fit for 55 en de Green Deal vorm(d)en de basis van het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de verschillende Europese energie- en klimaatdossiers. Belangrijke uitgangspunten van deze visienota's waren dat de concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven en de koopkracht van de Vlaamse gezinnen gevrijwaard moeten blijven en dat de energiefactuur van burgers en bedrijven niet mag stijgen. In elk van deze dossiers heeft de Vlaamse Regering een standpunt ingenomen conform deze uitgangspunten.

OD 1.2 & 1.3: We werken een Vlaamse langetermijnstrategie 2050 uit en we stemmen ons beleid af op de Vlaamse langetermijnstrategie

De Vlaamse Klimaatstrategie 2050 die eind 2019 werd goedgekeurd, bevat de strategische krachtlijnen voor het energie- en klimaatbeleid in alle sectoren (elektriciteit, industrie, transport, gebouwen, landbouw en afval) op lange termijn. Conform het VEKP Afsprakenkader worden alle vakministers en trekkende entiteiten gestimuleerd om binnen hun beleidsdomein samen met alle betrokkenen de verschillende bouwstenen en transitiepaden opgenomen in de strategie, uit te dragen, verder uit te werken, te concretiseren en te verfijnen.

Mede in dit kader werd in 2022 een opdracht gegund voor een Energiestudie 2050+. Het project moet via een energiemodel inzicht geven in het toekomstige energiesysteem, via integratie van energievraag en energieaanbod voor verschillende scenario's.

OD 1.4: We nemen onmiddellijk maatregelen om ons aan te passen aan de klimaatverandering

Toelichting opgenomen in BBT Omgeving.

SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030

OD 2.1: We optimaliseren de werking van het Klimaatfonds

De Vlaamse Regering heeft in 2020 de principes omtrent de besteding van de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds een eerste keer vastgelegd.⁶ Dit bestedingskader werd via beslissing van de Vlaamse Regering van 29 oktober 2021 op enkele punten geoptimaliseerd.⁷ Zo wordt de cofinanciering voortaan gebaseerd op de overheidskostenefficiëntie, die sterker de nadruk legt op het kostenefficiënt omgaan met Vlaamse en lokale overheidsmiddelen

Op basis van het geactualiseerde bestedingskader, werd bij de vrije beleidsruimte van in totaal 176,592 miljoen euro voor het jaar 2022 door de Vlaamse Regering verdeeld over internationale klimaatfinanciering (14,25 miljoen euro) en Vlaamse mitigatiemaatregelen (162,342 miljoen euro). Door de sterk gestegen koolstofprijs in het EU ETS was er een bijkomende vrije beleidsruimte van 43,661 miljoen euro. De Vlaamse Regering besliste op 25 februari 2022 om deze vrije beleidsruimte in te zetten voor bijkomende Vlaamse mitigatiemaatregelen.⁸

⁶ VR 2020 1109 DOC.0985/1BIS.

⁷ VR 2021 2910 DOC.1220/1BIS.

⁸ VR 2021 1712 DOC.0459/1BIS en VR 2022 2502 MED.0073/1BIS

OD 2.2: We werken verder aan een shift naar duurzame gebouwenverwarming

- Toelichting opgenomen onder OD 1.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 2.3: We verminderen de uitstoot van de transportsector

- Toelichting opgenomen in BBT Mobiliteit en Openbare Werken.

OD 2.4: We ondersteunen en begeleiden de transitie naar een CO2-arme industrie

- **Koolstofafvang, -hergebruik en -opslag en waterstof**

Op 26 november 2021 legde ik samen met de minister bevoegd voor Economie en Innovatie de ontwerp conceptnota "visie op CCUS: koolstof afvang, hergebruik en opslag" als mededeling aan de Vlaamse Regering voor. Eén van de belangrijke randvoorwaarden betreft de noodzaak aan infrastructuur voor het transport van CO2.

Op basis van deze ontwerp conceptnota werd daarom overleg opgestart met de stakeholders en de relevante Vlaamse administraties met als doel input te verzamelen voor het verder concreet uit te werken regelgevend kader rond CO2-vervoersnetwerken. Op 31 maart 2023 werd het ontwerpdecreet door de Vlaamse Regering een eerste maal principieel goedgekeurd.

Ook omtrent de voorbereiding van een regelgevend kader voor het bouwen en beheren van waterstofnetwerken om waterstof te leveren aan eindafnemers op het grondgebied van het Vlaamse Gewest (waterstofnetwerkendecreet) werd in 2022 overleg met de stakeholders opgestart. Het regelgevend kader moet bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de waterstofmarkt en de verdere uitbouw van een netwerk van pijpleidingen om waterstof te leveren aan eindafnemers in het Vlaamse Gewest. Het potentieel van waterstof kan zo maximaal benut worden met het oog op het bereiken van de klimaatdoelstellingen.

- **EU ETS Vaste installaties**

In 2022 rapporteerden de ETS-bedrijven allen tijdig over hun emissies tijdens 2021, zijnde het eerste jaar van de vierde handelsperiode 2021-2030. De totale Vlaamse ETS-uitstoot bedroeg 29,8 Mton CO2-eq, wat een daling betekent van meer dan 30% t.o.v. 2005. De ETS-bedrijven leverden allen tijdig de nodige emissierechten in.

Via de website, de ETS-nieuwsbrieven en het doelgroepenoverleg Industrieel Energie- en Klimaatbeleid en in samenwerking met het Verificatiebureau Benchmarking Vlaanderen (VBBV), werden de bedrijven geïnformeerd over de rapporterings- en goedkeuringsprocessen, de praktische aspecten van de ETS-implementatie en eventuele nieuwe toekomstige regels n.a.v. de herziening van de ETS-richtlijn. Daarnaast wordt blijvend ingezet op het stroomlijnen en vereenvoudigen van de administratieve processen.

- **Versnelling reductie fluorhoudende gassen en N2O-emissies in de industrie**

In 2022 is de Green Deal Klimaatvriendelijke Koeling verdergezet. De Green Deal bevat 11 concrete acties die het gebruik van F-gassen en andere koelmiddelen in koelinstallaties van de deelnemende bedrijven in de distributiesector de komende jaren moeten doen afnemen.

In 2022 werden de bijkomend geplande reductiemaatregelen van specifieke bedrijven met een belangrijke F-gas en N₂O-uitstoot verder opgevolgd (zoals dit ook voorzien is in de omgevingsvergunningen van de betrokken bedrijven).

OD 2.5: We verlagen de klimaatimpact van de Vlaamse land- en tuinbouw

- Toelichting opgenomen in BBT Landbouw.

OD 2.6: We verlagen de koolstofvoetafdruk van het Vlaamse consumptiepatroon

- Toelichting opgenomen in BBT Omgeving en Natuur.

OD 2.7: We verliezen de komende 10 jaar geen netto koolstof uit Vlaamse bodems

- Toelichting opgenomen in BBT Omgeving en Natuur.

OD 2.8: We vergroten het draagvlak voor een transitie naar een klimaatneutrale samenleving bij burgers

- Toelichting opgenomen in BBT Omgeving en Natuur.

OD 2.9: We stimuleren klimaatmaatregelen via ontzorgings- en financieringsinitiatieven.

Volgende initiatieven werden in 2022 uitgewerkt:

- Uitbreiding renteloze energielening tot de Mijn VerbouwLening: toelichting opgenomen bij ISE Energie, OD 1.1.
- Bundeling van diverse premies in een overkoepelende woningrenovatiepremie (Mijn VerbouwPremie): toelichting opgenomen bij ISE Energie, OD 1.1.
- Verlenging van de vrijwillige Energiebeleidsovereenkomsten, hervorming en versterking premie na audit en sectorfederatieovereenkomsten: toelichting opgenomen bij ISE Energie, SD 2.

Hervorming van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds: toelichting opgenomen in BBT Landbouw. Ook voor het project CarbonCounts, dat deels gefinancierd wordt met Europese middelen en met middelen uit het Vlaams Klimaatfonds, wordt verwezen naar BBT Landbouw.

Ontzorgings- en financieringsinitiatieven binnen de Omgevingsbevoegdheden zijn opgenomen in de BBT Omgeving & Natuur.

OD 2.10: We verminderen de klimaatimpact van de Vlaamse overheid

Om onze voorbeeldfunctie van klimaatvriendelijke Vlaamse overheid waar te maken, werden de doelstellingen van het interne Klimaatplan van de Vlaamse overheid in 2022 verder aangescherpt en de scope uitgebreid.⁹ De Vlaamse overheid zal tegen 2030 zijn primair energieverbruik met 35% en de CO₂-uitstoot met 55% verminderd hebben t.o.v.

⁹ VR 2022 1507 DOC.0869/1BIS. Bis-nota aan de Vlaamse Regering betreffende bijsturing intern Klimaatplan Vlaamse Overheid.

referentiejaar 2015 (of 2005 voor enkele entiteiten). Dit geldt zowel op vlak van gebouwen/infrastructuur als op vlak van mobiliteit.

Samen met mijn collega-minister bevoegd voor facilitair management bied ik ondersteuning om deze ambities te realiseren. De entiteiten kunnen via het Actieplan Energie Efficiëntie middelen bekomen om hun energie efficiëntie projecten (deels) te financieren. Jaarlijks wordt over de voortgang van deze doelstellingen gerapporteerd. In 2022 werd de rapportage over verbruiksjaar 2020 opgemaakt. Met een primaire energiebesparing van 20,6% en CO₂-emissiereductie van 23,4% in 2020 zit de Vlaamse overheid op schema om haar doelstellingen voor 2030 te bereiken.

Om een antwoord te bieden op de energiecrisis en vanuit de maatschappelijke voorbeeldrol van de Vlaamse overheid, werd een actieplan uitgerold om ervoor te zorgen dat in de periode augustus 2022 - maart 2023 minstens 15% bespaard wordt op het elektriciteits- en gasverbruik binnen de gebouwen en technische infrastructuur onder beheer van de Vlaamse overheid. Alle ministers hebben hiertoe in de periode september-december 2022 initiatieven genomen om de doelstelling en maatregelen uit te voeren en op zoek te gaan naar bijkomende maatregelen die kunnen uitgevoerd worden door de entiteiten onder hun bevoegdheid. Vanuit het Vlaams Klimaatfonds werd 4 miljoen euro herverdeeld naar het VEB ter ondersteuning van het Relanceplan van het VEB. Uiteindelijk werd d.d. 26 april 2023 overheen de afgebakende winterperiode 25% op het gasverbruik en 21% op het elektriciteitsverbruik bespaard (niet graaddaggecorrigeerd).

SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid

OD 3.1: We garanderen een goed gestroomlijnd en gecoördineerd Vlaams en Belgisch energie-en klimaatbeleid

- Toelichting opgenomen onder OD 6.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 3.2: We zorgen voor een onderbouwde planning en monitoring van het energie- en klimaatbeleid

- Toelichting opgenomen onder OD 6.2 en 6.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 3.3: We zetten verdere stappen richting een meer datagedreven energie- en klimaatbeleid

- Toelichting opgenomen onder OD 6.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 3.4: We zorgen voor een nauwe betrokkenheid van belanghebbenden

- Toelichting opgenomen onder OD 6.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 3.5: We versterken de ondersteuning van en de structurele samenwerking met lokale besturen

- Toelichting opgenomen onder OD 6.1 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

KLIMAAT, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uit-gaven WT, LO, PR	222.257	263.053	14.960	96.474	168.634	3.528
Toe-lagen IS	151.189	168.552	164.782	151.189	169.194	163.905
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	373.446	431.605	179.742	247.663	337.828	167.433

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de BA 2012 werd via het programmadecreet een "Vlaams Klimaatfonds" opgericht. Het Vlaams Klimaatfonds is een begrotingsfonds. Alle ontvangsten binnen dit fonds (artikel QB0-9QHETIB-WT) worden aan uitgavenzijde zeer breed ingezet ter financiering van het Vlaamse klimaatbeleid.

Alle ontvangsten m.b.t. klimaat komen binnen aan de ontvangstenzijde van het Vlaams Klimaatfonds (artikel QB0-9QHETIB-OW). Wat betreft de berekening van de ontvangsten fungeert de Federale Overheid in het kader van het Europees systeem van emissierechten (EU ETS) als veiler van de Belgische emissierechten en als ontvanger van de Belgische veilinginkomsten. Overeenkomstig het Samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020 ("burden sharing") wordt hiervan jaarlijks 52,76% overgedragen aan Vlaanderen, waar de overeenkomstige ontvangsten dus ESR-matig en kasmatig in het Vlaams Klimaatfonds worden opgenomen.

Er werd in 2022 een ESR-ontvangst aangerekend van 360.173 keuro. Deze ligt met ongeveer 53,07 miljoen euro hoger dan de raming BA 2022 en is het gevolg van hogere inkomsten uit de veiling van emissierechten door een hoger veilingvolume in de eerste helft van 2022.

Alle middelen bestemd voor uitgaven m.b.t. klimaat worden gecentraliseerd via het Klimaatfonds op programma QH (artikel QE0-1QHE2IB-PR, QE0-1QHE4IB-WT en de vele "-IS"-toelagen vanuit het fonds).

In 2022 betrof de realisatie 179,742 miljoen euro (193,704 miljoen euro lager dan raming BA 2022) via toelagen en subsidies voor:

- 137,1 miljoen euro VAK toelagen aan het Hermesfonds voor de aanrekening van de compensaties aan energie-intensieve bedrijven in het kader van de indirecte 'carbon leakage' (ICL) regeling voor indirecte emissies (compensatie uitbetaling door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen in 2021).
- 14,96 miljoen euro VAK via het QE0-1QHE4IB-WT voor projectsubsidies Internationale klimaatfinanciering.
- 0,250 miljoen euro VAK projectsubsidie aan ILVO voor de Vlaamse bijdrage Internationale Klimaatfinanciering.
- 0,7 miljoen euro VAK projectsubsidie aan VITO voor de Vlaamse bijdrage Internationale Klimaatfinanciering.
- 1,6 miljoen euro VAK toelage aan het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij voor de maatregelen ter verhoging van het effectieve organische koolstofgehalte van bouwland via het teeltplan, en de verstrekking van veevoeder met een methaanreducerend effect aan melkvee.
- 2,8 miljoen euro VAK toelage aan VEKA voor Ondersteuning VME van appartementsgebouwen bij de opmaak van een renovatiemasterplan.
- 4,2 miljoen euro VAK toelage aan Sport Vlaanderen voor energetische renovatie van sportinfrastructuur.
- 1,896 miljoen euro VAK toelage aan HFB, waarvan 1.437 keuro voor de maatregel 'Energetische renovatie Koolstraat 35' en 459 keuro voor de maatregel 'Vervanging van koelinstallaties in de gebouwen van de Vlaamse Overheid'.
- 8,4 miljoen euro VAK toelage aan VMSW voor energetische renovatie sociale woningen.
- 2,134 miljoen euro VAK toelage aan CJM voor de maatregel Energiebesparing in jeugdinfrastructuur – eigen infrastructuur.
- 4,704 miljoen euro VAK toelage aan AGION voor Energiebesparing in onderwijsinfrastructuur en Ondersteuning definitieve uitdienstname oude stookolieketels.
- 1 miljoen euro VAK toelage aan VLAIO voor versterking van de ecologiepremie.

Aan deze realisatie via subsidies en toelagen dienen nog volgende herverdelingen in rekening gebracht te worden:

- 34,6 mio euro VAK herverdeeld vanuit de klimaatprovisie waarvan :
 - 0,504 miljoen euro voor de klimaatmaatregel Versterkt beleid voor groene warmte uitgevoerd door VEKA.
 - 3,524 miljoen euro voor de klimaatmaatregel Energierenovatie culturele infrastructuur uitgevoerd door CJM.
 - 20 miljoen euro voor de klimaatmaatregel Het Lokaal Energie- en Klimaatpact verderzetten en versterken uitgevoerd door ABB.
 - 1,394 miljoen euro naar voor de klimaatmaatregel Schoolinfrastructuur uitgevoerd door departement Onderwijs Vlaanderen.
 - 0,156 miljoen euro voor de klimaatmaatregel Erfgoed Educatie en sensibilisatie uitgevoerd door Agentschap Onroerend Erfgoed.
 - 5 miljoen euro voor klimaatmaatregelen uitgevoerd door VIPA.

- 4 miljoen euro voor de klimaatmaatregel Energetische renovatie publieke sector uitgevoerd door VEB.
- 7,523 mio euro VAK herverdeeld richting VEKA voor Energieleningen Plus en Renteloos renovatiekrediet.

Niet aangewende kredieten van het Vlaams Klimaatfonds zijn inmiddels overgedragen naar 2023.

Het uitvoeringscijfer ligt lager dan begroot bij BA2022. Ten eerste is dit het gevolg van het feit dat de entiteiten de maatregelen eerst moeten concretiseren en voorleggen aan de Vlaamse Regering, die daarop beslist om de middelen op het Klimaatfonds te reserveren. Einde 2022 was er voor een totaal van 119,521 miljoen euro aan maatregelen nog niet voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Bij de verdeling van de vrije beleidsruimte voor het Vlaams Klimaatfonds in 2023 werd daarom opgeroepen om de uitgewerkte voorstellen met spoed, en uiterlijk tegen 15 december 2023 te agenderen op de Vlaamse Regering. Ten tweede worden de middelen voor maatregelen die reeds zijn goedgekeurd door de Vlaamse Regering, slechts vastgelegd op de Klimaatprovisie naargelang de behoeften van de entiteiten. Dit in tegenstelling tot de vroeger meer gehanteerde werkwijze waarbij alle gereserveerde middelen vanuit het Vlaams Klimaatfonds onmiddellijk voor het volledige budget aan de entiteiten werden overgemaakt via een toelage, hetgeen in een 100% uitvoeringsgraad op het Vlaams Klimaatfonds resulteerde.

1.3.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

QE0-9QHETIB-OW – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Vlaams Klimaatfonds is een begrotingsfonds. Alle ontvangsten worden zeer breed ingezet worden ter financiering van het Vlaamse klimaatbeleid. De ontvangsten worden begroot op dit artikel QE0-9QHETIB-OW. De uitgavenartikels van het Klimaatfonds zijn artikel QE0-1QHE4IB-WT en alle -IS-dotatiestromen die vertrekken vanuit begrotingsprogramma QH Klimaat.

De Federale Overheid fungeert in het kader van het Europees systeem van emissierechten (EU ETS) als veiler van de Belgische emissierechten en ontvangt de Belgische veilinginkomsten.

Overeenkomstig het Samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020 wordt hiervan jaarlijks 52,76% overgedragen aan Vlaanderen, waar ze in het Vlaams Klimaatfonds worden opgenomen. Via dit artikel wordt het Vlaams deel van de betrokken veilinginkomsten ontvangen.

Hiernaast worden via dit artikel op termijn ook de eventuele terugbetalingen ontvangen van de (onbenut gebleven) subsidies die uitgekeerd werden aan niet-geconsolideerde actoren in het kader van de uitvoering van goedgekeurde projecten binnen het Vlaams Klimaatfonds.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2022	AO	TO	LO
2e BA	0	307.104	0
BU	0	360.173	0

Inhoudelijke toelichting:

De aangerekende ontvangsten voor het Klimaatfonds in 2022 uit de veiling van emissierechten lagen 53.069 keuro hoger dan de raming bij BA 2022. Doordat er in de eerste helft meer rechten dan verwacht zijn geveild, vielen de inkomsten hoger uit dan verwacht. Op basis van de gerealiseerde inkomsten in de periode 1 mei 2021 – 30 april 2022 werd hiervoor uiteindelijk een ESR-ontvangst aangerekend van circa 360.173 keuro.

Er werd in 2022 ook een correctie doorgevoerd van 1.934 keuro met betrekking tot de ESR-inkomsten van 2021. Dit verklaart het verschil tussen aangerekende ESR-ontvangst bij BU 2022 en de geraamde ESR-ontvangst voor 2022 namelijk 362.107 keuro.

Uitgaven

QE0-1QHE2IB-PR – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het intra-Belgisch Samenwerkingsakkoord is momenteel in onderhandeling. Voor de verdeling van de veilinginkomsten uit de periode 2021-2022 werd een politiek akkoord bereikt op 14 september 2022. De Vlaamse Regering gaf haar goedkeuring aan het bijhorende instemmingsdecreet op 20 januari 2023. Zolang dit samenwerkingsakkoord niet door alle betrokken entiteiten parlementair is goedgekeurd, kunnen de veilinginkomsten niet naar het Vlaams Klimaatfonds worden doorgestort. Uit voorzorg en om een eventueel tekort aan kasmiddelen op te vangen voert het Vlaams Klimaatfonds voor begrotingsjaar 2022 zijn klimaatbeleid verder uit via de middelen ingeschreven onder dit provisionele begrotingsartikel van de uitgavenbegroting met dekking vanuit het kasbudget van Financiën en Begroting.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	213.474	178.896	0	71.167	68.537	0

Inhoudelijke toelichting:

De Vlaamse Regering keurde op 17 december 2021 en op 25 februari 2022 een 6de klimaatmaatregelpakket goed van respectievelijk 169,6 miljoen euro en 43,7 miljoen euro.

Vanuit een provisie-artikel kan enkel via herverdeling VAK/VEK overgeheveld worden naar de entiteiten voor de uitvoering van de klimaatmaatregelen waardoor dit niet in de uitvoeringscijfers tot uiting komt.

Er werd tijdens een eerste herverdelingsronde via BVR van 8 juli 2022 als volgt VAK/VEK herverdeeld:

- 504 keuro VAK/VEK naar QE0-1QEE2KA-WT betreft klimaatmaatregel Versterkt beleid voor groene warmte uitgevoerd door VEKA.
- 3.524 keuro VAK en 2.115 keuro VEK naar HB0-1HBA2BB-WT betreft klimaatmaatregel Energierenovatie culturele infrastructuur uitgevoerd door CJM.

Tijdens een tweede herverdelingsronde via BVR van 12 december 2022:

- 20.000 keuro VAK naar SJ0-1SMC2GA-WT betreft klimaatmaatregel Het Lokaal Energie- en Klimaatpact verderzetten en versterken uitgevoerd door ABB.
- 1.394 keuro VAK naar FD0-1FGD2BA-IS betreft klimaatmaatregel Schoolinfrastructuur uitgevoerd door departement Onderwijs Vlaanderen.
- 156 keuro VAK en 11 keuro VEK naar QG0-1QG2AA-WT betreft klimaatmaatregel Erfgoed Educatie en sensibilisatie uitgevoerd door Agentschap Onroerend Erfgoed;
- 5.000 keuro VAK naar GB0-1GIF2SX-IS betreft klimaatmaatregelen uitgevoerd door VIPA.
- 4.000 keuro VAK naar QB0-1QEE2KT-IS betreft klimaatmaatregel Energetische renovatie publieke sector uitgevoerd door VEB.

Het feitelijke uitvoeringscijfer op deze provisie, die trouwens niet zichtbaar is in bovenstaande tabel, ligt lager dan begroot bij BA 2022. Dit is voornamelijk het gevolg van het feit dat de entiteiten de maatregelen eerst moeten concretiseren en voorleggen aan de Vlaamse Regering, die daarop beslist om de middelen op het Klimaatfonds te reserveren. Aangezien de meeste goedgekeurde maatregelen pas in de tweede helft van 2022 door de Vlaamse Regering werden goedgekeurd, vielen de VAK- en zeker de VEK-behoeften lager uit dan voorzien. Bij de verdeling van de vrije beleidsruimte voor het Vlaams Klimaatfonds in 2023 werd opgeroepen om de uitgewerkte voorstellen met spoed, en uiterlijk tegen 15 december 2023 te agenderen op de Vlaamse Regering.

QE0-1QHE2IY-IS – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Om het tekort aan ontvangen kasmiddelen op te vangen wordt de toelage vanuit het Vlaams Klimaatfonds aan het Fonds voor Ondernemen en Innoveren voor begrotingsjaar 2022 ingeschreven onder dit regulier uitgavenartikel.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	137.966	137.966	137.091	137.966	137.966	137.091

Inhoudelijke toelichting:

Het Fonds voor Innoveren en Ondernemen heeft in 2021 voor een totaalbedrag van 137.091 keuro aan vergoedingen uitbetaald aan energie-intensieve bedrijven in het kader van de uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake indirecte "carbon leakage" (ICL). Via deze weg worden deze middelen in 2022 terugbetaald aan het Fonds voor Innoveren en Ondernemen vanuit het kasbudget van Financiën en Begroting.

Dit budget zal in een latere fase (wanneer er effectief terug veilingopbrengsten van de emissierechten van de rijksrekening doervloeien naar de rekening van het Vlaams Klimaatfonds) via desaffectatie teruggestort worden aan Financiën en Begroting.

QE0-1QHE4IA-IS – VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), wordt vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 1.600 keuro voorzien en uitbetaald voor 'Het verhogen van het effectieve organische koolstofgehalte van bouwland via het teeltplan' en 'Verstrekking van veevoeder met een methaanreducerend effect aan melkvee' bij Departement Landbouw en Visserij.

De begrotingsuitvoering in VAK op dit artikel is optimaal verlopen, en dit conform de planning toegelicht in de BBT voor BO 2022.

QE0-1QHE4IB-WT – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Uitvoering van de strategische plannen gericht op het uitvoeren en versterken van het korte-termijn-klimaatbeleid om zo te komen tot een klimaatvriendelijke samenleving.

Interne Vlaamse mitigatiemaatregelen via cofinancieringssysteem, deel van de Vlaamse bijdragen voor internationale klimaatfinanciering...

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	8.783	84.157	14.960	25.307	100.097	3.528

Inhoudelijke toelichting:

De Vlaamse Regering keurde tussen 2013 en 2019 4 grote klimaatmaatregelpakketten goed van respectievelijk 21,5 miljoen, 324 miljoen, 114 miljoen en 75 miljoen euro (Actieplan Klimaat). Deze pakketten zijn reeds in uitvoering gegaan de voorbije jaren en de uitvoering heeft ook impact op de begroting 2022.

De effectieve vereffeningen in 2022 voor maatregelen die betrekking hebben op deze eerste 4 VKF-rondes betreffen onder meer:

- Subsidies groendaken.
- Subsidies lokale vergroeningen.
- Subsidies ontharding.
- Lokale klimaatprojecten.
- Maatregelen Internationale Klimaatfinanciering.
- Enerpedia 4.0 energieadvies landbouw.

Voor de Vlaamse bijdrage Internationale Klimaatfinanciering gebeurden in 2022 de volgende vastleggingen:

- 196 keuro projectsubsidie voor G-Stic-2021; deze middelen hadden betrekking op de 5de VKF-ronde die op 18 december 2020 aan de Vlaamse Regering werd meegedeeld)
- 14.764 keuro projectsubsidie voor G-Stic-2022; deze middelen hadden betrekking op de 5de VKF-ronde (1.636 keuro) en op de 6de VKF-ronde (13.128 keuro) die op 17 december 2021 aan de Vlaamse Regering werd meegedeeld. De middelen van de 6de VKF-ronde werden in de loop van 2022 aangevuld met 7.250 keuro die bij BO2022 nog op artikel QE0-1QHE2IB-PR voor Vlaamse bijdrage Internationale klimaatfinanciering voorzien was (dit verklaart hier de hogere uitvoeringscijfers dan initieel begroot bij BO2022).

Daarbovenop werd voor de bijdrage aan Internationale Klimaatfinanciering 957 keuro vastgelegd voor G-Stic-2022 op de IS-artikels QE0-1QHE4IC-IS (707 keuro) en QE0-1QHE4IM-IS (250 keuro). Zie voor meer info de toelichting bij de respectievelijke begrotingsartikels hierna.

QE0-1QHE4IC-IS – VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK (VITO)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VITO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	707	707	0	1.187	80

Inhoudelijke toelichting:

De Vlaamse Regering keurde op 18 december 2020 een 5de klimaatmaatregelpakket goed van 73,6 miljoen euro. De effectieve vereffeningen i.k.v. deze 5de VKF-ronde betreffen 80 keuro voor Vlaamse bijdrage Internationale klimaatfinanciering.

De Vlaamse Regering keurde op 17 december 2021 en op 25 februari 2022 een 6de klimaatmaatregelpakket goed van respectievelijk 169,6 miljoen euro en 43,7 miljoen euro. Er werden hiervoor volgende vastlegging uitgevoerd: 707 keuro voor Vlaamse bijdrage Internationale klimaatfinanciering Projectsubsidies G-Stic-2022.

Er werd in de loop van 2022 beslist om 707 keuro die bij BO2022 op artikel QE0-1QHE2IB-PR voor Vlaamse bijdrage Internationale klimaatfinanciering voorzien was via de klimaatfondsmiddelen te financieren. Dit verklaart het hogere uitvoeringscijfers in VAK dan initieel begroot bij BO2022.

QE0-1QHE4ID-IS – SPORT VLAANDEREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Sport Vlaanderen ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)		
	VAK	VEK

2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	4.200	4.200	0	4.200	4.200

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), werd vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 4.200 keuro voorzien en uitbetaald voor energetische renovatie van sportinfrastructuur aan Sport Vlaanderen.

QE0-1QHE4IK-IS – ENERGIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VEKA ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	8.323	2.800	2.800	8.323	2.800	2.800

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), werd vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 2.800 keuro voorzien en uitbetaald voor de maatregel Ondersteuning VME's voor de opmaak van een renovatiemasterplan appartementen bij VEKA.

In het kader van renteloos renovatiekrediet/energielening+ werd er 7.523 keuro VAK/VEK herverdeeld naar QE0-1QEE4KE-WT als cofinanciering vanuit het Vlaams Klimaatfonds via MB van 18 oktober 2022 waardoor dit niet in de uitvoeringscijfers tot uiting komt.

QE0-1QHE4IM-IS – EIGEN VERMOGEN INSTITUUT VOOR LANDBOUW- EN VISSERIJONDERZOEK (EV ILVO)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door ILVO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	291	250	0	453	0

Inhoudelijke toelichting:

De Vlaamse Regering keurde op 17 december 2021 en op 25 februari 2022 een 6de klimaatmaatregelpakket goed van respectievelijk 169,6 miljoen euro en 43,7 miljoen euro. Er werden hiervoor volgende vastleggingen uitgevoerd: 250 keuro voor Vlaamse bijdrage Internationale klimaatfinanciering Projectsubsidie G-Stic-2022.

QE0-1QHE4IQ-IS – HET FACILITAIR BEDRIJF (HFB)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Agentschap HFB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	3.300	1.896	1.896	3.300	1.896	1.896

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2019, en de bijhorende aanwending van 75 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), werd

vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 1.896 keuro voorzien en uitbetaald aan HFB, waarvan 1.437 keuro voor de maatregel 'Energetische renovatie Koolstraat 35' en 459 keuro voor de maatregel 'Vervanging van koelinstallaties in de gebouwen van de Vlaamse Overheid'.

QE0-1QHE4IR-IS – VLAAMSE MAATSCHAPPIJ VOOR SOCIAAL WONEN (VMSW)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VMSW ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	8.400	8.400	0	8.400	8.400

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), werd vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 8.400 keuro voorzien en uitbetaald voor energetische renovatie sociale woningen bij VMSW.

QE0-1QHE4IS-IS – FONDS INFRASTRUCTUUR CULTUUR EN JEUGD

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Departement CJM ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	2.142	2.134	0	2.142	2.134

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), werd vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 2.134 keuro voorzien en uitbetaald voor de maatregel Energiebesparing in jeugdinfrastructuur – eigen infrastructuur bij CJM.

QE0-1QHE4IX-IS – AGENTSCHAP VOOR INFRASTRUCTUUR IN HET ONDERWIJS (AGION)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door AGION ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	4.704	4.704	0	4.704	4.704

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), werd vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 4.704 keuro voorzien en uitbetaald voor volgende maatregelen bij AGION:

- Energiebesparing in onderwijsinfrastructuur.
- Ondersteuning definitieve uitdienst name oude stookolieketels.

QE0-1QHE4IY-IS – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel wordt bijgedragen aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VLAIO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	3.846	1.000	0	3.846	1.000

Inhoudelijke toelichting:

In het kader van de goedkeuring van het VKF bestedingskader 2021, en de bijhorende aanwending van 73,6 miljoen euro aan middelen uit het Klimaatfonds (beslist beleid), werd vanuit het Vlaams Klimaatfonds een eenmalig budget van 1.000 keuro voorzien en uitbetaald voor versterking van de ecologiepremie door VLAIO.

1.3.2 Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing.

1.3.3 Overige entiteiten onder toezicht

Niet van toepassing.

VI. APPARAATSKREDIETEN**1.1 APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD****1.1.1 Apparaatskredieten**

De apparaatskredieten die onder programma QA ingezet worden voor de activiteiten binnen de beleidsvelden Energie en Klimaat worden hier besproken.

TOTAAL APPARAATSKREDIETEN BBT ENERGIE EN KLIMAAT

(duizend euro)

2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	10.711	10.711
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	11.405	12.205
BU	0	0	0	11.036	11.451

PROGRAMMA QA - QE0 – VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATAGENTSCHAP

(duizend euro)

2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	10.711	10.711
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	11.405	12.205
BU	0	0	0	11.036	11.451

Binnen het beleidsveld Energie waren er in 2022 twee entiteiten actief met kredieten binnen het apparaatsprogramma QA van het beleidsdomein Omgeving, namelijk het VEKA en in veel mindere mate het departement Omgeving.

Het beleidsveld Klimaat omvat begrotingstechnisch geen afzonderlijke apparaatskredieten.

Bovenstaande tabel betreft de apparaatskredieten van het VEKA. Voor de apparaatskredieten van het departement Omgeving – die in hoofdzaak actief is binnen andere beleidsvelden – wordt verwezen naar de BBT BU 2022 Omgeving en Natuur.

Ontvangstenartikelen

Niet van toepassing.

Uitgavenartikelen

QE0-1QAE2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Vanuit dit artikel worden personeelsuitgaven van het VEKA (IVA zonder rechtspersoonlijkheid) gefinancierd.

(duizend euro)

2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	10.157	10.157
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	10.846	10.846
BU	0	0	0	10.571	10.532

Inhoudelijke toelichting

Het VEKA werd opgericht vanaf 1 januari 2021. De missie van het VEKA is als volgt vastgelegd in het Energiebesluit (artikel 2.1.2.):

"Het VEKA heeft als missie het voorbereiden, stimuleren, coördineren, uitvoeren, opvolgen en evalueren van beleidsinitiatieven op het vlak van energie en broeikasgasemissies die bijdragen aan de omslag naar een klimaatneutrale en duurzame samenleving in Vlaanderen, waarbij de beleidsinstrumenten op een kostenefficiënte en kwaliteitsvolle manier worden ingezet en rekening wordt gehouden met de sociale en economische impact."

De hiervoor aan het VEKA toegekende taken inzake energie en klimaat zijn eveneens:

- vastgelegd in het Energiebesluit (artikel 2.1.3);
- of zijn vastgelegd bij of krachtens decreet;
- of zijn door de Vlaamse Regering aan het agentschap toevertrouwd.

In de loop van 2022 werden in het kader van algemene afspraken binnen de VO enkele beperkte herverdelingen doorgevoerd in het kader van indexeringen, eco- en sportcheques en het EU-Voorzitterschap.

QE0-1QAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel**

Vanuit dit artikel worden overige apparaatskredieten van het VEKA gefinancierd. Budget voor algemene werkingskosten, persoonsgebonden ICT-middelen en investeringen in het apparaat.

(duizend euro)

2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	554	554
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	559	1.359
BU	0	0	0	465	919

Inhoudelijke toelichting

Beperkt budget. In de loop van 2022 werden in het kader van algemene afspraken binnen de VO enkele beperkte herverdelingen doorgevoerd in kader van het EU-Voorzitterschap.

1.1.2 Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

Niet van toepassing.

VII. LIJST MET AFKORTINGEN

AGION	Agentschap voor infrastructuur in het Onderwijs
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AO	Algemene ontvangsten
BA	Begrotingsaanpassing
BA-JR	Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekening
BBP	Bruto binnenlands product
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BEN	Bijna-energieneutraal
BO	Begrotingsopmaak
BU	Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening
CORSIA	Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation
DAB	Dienst met afzonderlijk beheer
EBO	Energiebeleidsovereenkomst
EMD	Electricity Market Design richtlijn (EU Richtlijn 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit)
ENOVER	Energie-Overleg Staat-Gewesten
EPB	Energieprestatie en binnenklimaat
EPBD	Energy performance of buildings directive
EPC	Energieprestatiecertificaat
ESR	Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen
ETS	Emissions Trading System
EU	Europese Unie
FIO	Fonds voor Innoveren en Ondernemen
FOCI	Fonds Culturele Infrastructuur
GO!	Gemeenschapsonderwijs
GWh	Gigawattuur
GwH	Grondwettelijk Hof
HFB	Agentschap Facilitair Bedrijf

ICL	Indirect carbon leakage
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IRENA	International Renewable Energy Agency
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern verzelfstandigd agentschap
kgoe	Kilogram olie-equivalent
kV	Kilovolt
kW	Kilowatt
kWe	Kilowatt elektrisch vermogen
kWh	Kilowattuur
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningsontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
LS	Laagspanning (≤ 1 kV)
MS	Middenspanning (> 1 kV en ≤ 26 kV)
MVG	Ministerie Vlaamse Gemeenschap
MW	Megawatt
MWe	Megawatt elektrisch vermogen
NACE	Algemene Nomenclatuur van de Economische Activiteiten in de Europese Gemeenschap
NEKP	Nationaal Energie- en Klimaatplan
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PJ	Petajoule
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen

PR	Provisies (ESR-aggregaat)
PV	Fotovoltaïsch (EN: photovoltaic)
RED(II)	Renewable Energy Directive
REG	Rationeel energiegebruik
SDG	Sustainable Development Goals
TO	Toegewezen ontvangsten
TWh	Terrawattuur
VAK	Vastleggingskrediet
VCB	Vlaamse Confederatie Bouw
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VEB	Vlaams Energiebedrijf
VEK	Vereffeningskrediet
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VEKP	Vlaams Energie- en Klimaatplan
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VITO	Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek
VKF	Vlaams Klimaatfonds
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VME	Vereniging van Mede-eigenaars
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
WKK	Warmte-krachtkoppeling
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)

BIJLAGE I: 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Voor een overzicht van de beleidsinitiatieven voor begrotingsjaar 2022 ter uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 of de Beleidsnota Energie 2019-2024 en de Beleidsnota Klimaat 2019-2024, wordt verwezen naar de toelichtingen bij de strategische en operationele doelstellingen (cfr. supra).

Een overzicht van de regelgevingsinitiatieven voor begrotingsjaar 2022 ter uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 of de Beleidsnota Energie 2019-2024 en de Beleidsnota Klimaat 2019-2024, is hieronder opgenomen.

Omschrijving initiatief	SD/O D	Timing	Korte omschrijving
Verzameldecreet III	SD 1, OD 1.1 & OD 1.3	1ste principiële goedkeuring: 29 oktober 2021	Aanpassing forfaitaire kost aardgasaansluitingen, een verbod op de aanleg van propaan- en butaangasnetten op plaatsen waar er geen aardgasnet mag liggen, aanpassingen energieprestatiecertificaten...
		2 ^{de} principiële goedkeuring: 10 december 2021	
		3 ^{de} principiële goedkeuring: 17 december 2021	
		Definitieve goedkeuring: 18 februari 2022	
Verzameldecreet IV	SD 5	Bekrachtiging: 18 maart 2022	Aanpassing definities van 'tussenpersonen bij de levering van thermische energie' en 'eindgebruikers van thermische energie', invoering van een nieuwe forfaitaire vergoedingsplicht voor de netbeheerder bij laattijdige plaatsing van een digitale meter, een uitbreiding en verduidelijking van het
		1ste principiële goedkeuring: 8 juli 2022	
		2 ^{de} principiële goedkeuring: 9 september 2022	
		Definitieve goedkeuring: 28 oktober 2022	

		Bekrachtiging: 23 december 2022	toepassingsgebied van (niet) gereserveerde technische flexibiliteit, een aantal bijkomende wijzigingen voor leveranciers in moeilijkheden, e.a. Het decreet regelt ook dat de inkomsten van het Vlaams Klimaatfonds mogen aangewend worden voor de uitvoering van het Vlaamse flankerend beleid voor de implementatie van het terugdringen van bijkomende ruimte-inname voor wonen en werken
Wijziging stelsel groenestroomcertificaten	SD 3, OD 3.1	1ste principiële goedkeuring: 15 juli 2022 2 ^{de} principiële goedkeuring: 16 september 2022 3 ^e principiële goedkeuring: 16 december 2022	In overeenstemming brengen van het stelsel van groenestroomcertificaten met de Europese staatssteunregels
Besluit oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies	SD 1, OD 1.1	1ste principiële goedkeuring: 9 juli 2021 2de principiële goedkeuring: 3 december 2021 Definitieve goedkeuring: 4 februari 2022	Uitwerking in besluit van de MijnVerbouwPremie met bedragen en voorwaarden.
BVR Retroactieve investeringspremie III	SD 3, OD 3.1	1ste principiële goedkeuring: 29 oktober 2021 2 ^{de} principiële goedkeuring: 25 februari 2022 Definitieve goedkeuring: 29 april 2022	Flankerend beleid voor het te hoge aanrekeningdistributietarieven bij verlies virtuele terugdraaiende teller

Verzamelbesluit VI	SD 3, OD 3.2 SD 7, OD 7.1	1ste principiële goedkeuring: 29 oktober 2021 2 ^{de} principiële goedkeuring: 10 december 2021 3 ^{de} principiële goedkeuring: 17 december 2021 Definitieve goedkeuring: 4 februari 2022	Aanpassing van het Energiebesluit m.b.t. aanpassing sociale openbare dienstverplichtingen, aanpassing van de hoogte van de premie voor nieuwe PV-installaties, uitbreiding van de kortingsbon voor de aankoop van energiezuinige huishoudtoestellen tot huurformule, invoering van een nieuwe premie voor asbestverwijdering in combinatie met een fotovoltaïsche installatie
Verzamelbesluit VII		1ste principiële goedkeuring: 25 februari 2022 2 ^{de} principiële goedkeuring: 6 mei 2022 Definitieve goedkeuring: 8 juli 2022	Integratie van de verplichtingen rond energieplanning uit VLAREM II in het Energiebesluit en aanpassingen aan de bestaande regelgeving voor energie-intensieve ondernemingen en de hervorming van de premie na audit, aanscherping van de definitie van een rendabele maatregel in het Energiebesluit, invoeren van een versterkt wetgevend kader voor niet-energie-intensieve ondernemingen, sectorfederatieovereenkomsten toevoegen installatietypes aan het toepassingsgebied van de call Groene Stroom; afbouw certificatensteun voor alle nieuwe en ingrijpend gewijzigde WKK's (warmtekrachtkoppeling) op fossiele brandstoffen, verhoging van het minimumaandeel hernieuwbare energie bij nieuwbouw en ingrijpende renovatie vanaf 2023, invoeren van een renovatieverplichting voor (kleine niet-) residentiële gebouwen vanaf 2023; het uitbreiden van de groep van nieuwe eigenaars die een beroep kunnen doen op een renteloos renovatiekrediet of een energielening+;
Verzamelbesluit VIII	SD 1, OD 1.1 & 1.3;	1ste principiële goedkeuring: 8 juli 2022 2 ^{de} principiële goedkeuring: 21 oktober 2022	Meldingsplicht voor installateurs in bij de eerste gebruiknaam of het volledige onderhoud van een centraal stooktoestel, invoer van

SD 3, OD 3.1 & 3.3,	Definitieve goedkeuring: 2 december 2022	een aansluitingspremie vanaf 1 januari 2023 voor warmte-afnemers die aansluiten op een warmtenet; een verlenging van de sloop- en heropbouwpremie tot 31 december 2023; een verruiming van het aantal gevallen waarbij een EPC moet worden opgemaakt bij overdracht van een gebouw; een aantal wijzigingen rond de Mijn Verbouwpremie en andere REG-premies; een wijziging van de geldigheidsduur van het EPC bouw voor niet-residentiële eenheden; een bovengrens voor digitale gasmeters. Het ontwerpbesluit schaft ook de groenestroomcertificaten via een projectspecifieke bandingfactor bij zonne-energie af, maar neemt vanaf 1 januari 2023 alle PV-installaties, en dit ongeacht grootte, op in het callsysteem wind en zonne-energie
Energiebeleids- overeenkomsten 2023- 2026	SD 2, OD 2.1	1ste principiële goedkeuring: 8 juli 2022 Definitieve goedkeuring: 10 november 2022
Wijzigingsbesluit verplichte installatie fotovoltaïsche zonnepanelen	SD 3, OD 3.2	Principiële goedkeuring m.o.o adviesaanvraag RvS: 23 december 2022
Samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen	SD 6 OD 6.2	Politiek (deel)akkoord: 14 september 2022 Goedkeuring ontwerp van samenwerkingsakkoord door Overlegcomité: 30 november 2022

voor de periode 2021-2030			In 2022 werd een gedeeltelijk akkoord bereikt, dat is vertaald in een samenwerkingsakkoord.
BVR MijnVerbouwlening	SD 1 OD 1.1	Principiële goedkeuring adviesaanvraag RvS: 18 mei 2022 Definitieve goedkeuring: 8 juli 2022	Invoering van een geïntegreerde lening (energie/wonen)
BVR Noodmaatregelen energiecrisis	SD 7	Principiële goedkeuring adviesaanvraag RvS: 30 september 2022 Definitieve goedkeuring: 19 oktober 2022	Bijkomende sociale energiemaatregelen, om de impact van de extreem hoge energieprijzen op de energiefacturen voor de gezinnen te verlichten: het verlengen van de periode waarin het voor de netbeheerders verboden is huishoudelijke afnemers af te sluiten van energielevering; het aanpassen van de bedragen noodkrediet elektriciteit en aardgas op basis van de actuele energieprijzen; het versterken van de minimale levering aardgas en uitbreiding naar klanten die elektrisch verwarmen via het exclusief nachttarief; het verruimen van de doelgroep die in aanmerking komt voor de huishoudelijke energiescan; het uitbreiden van de inhoud van de energiescan met de controle van de geschiktheid van de woning voor de plaatsing van een PV-installatie; het versoepelen van de voorwaarden rond domiciliëring voor de MijnVerbouwLening; het invoeren van een tijdelijke dak- en zoldervloerisolatiepremie voor doe-het-zelvers en het invoeren van een vergoedingsregeling voor de meerkost van de minimumsteunregeling van groenestroomcertificaten wanneer deze door de elektriciteitsdistributienetbeheerder terug op de markt worden gebracht.

BIJLAGE II: Overzicht resoluties en moties Vlaams Parlement

Er werden in 2022 geen resoluties of moties in het Vlaams Parlement aangenomen die specifiek betrekking hadden op het beleidsveld energie of klimaat.

BIJLAGE III: Overzicht van de aanbevelingen van het Rekenhof

Er waren in 2022 geen aanbevelingen van het Rekenhof die specifiek betrekking hadden op het beleidsveld energie of klimaat.

BIJLAGE IV: 'Overzicht van de arresten van het Grondwettelijk Hof en van het Hof van Justitie'

Op 13 januari 2022 verwierp het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 2/2022 het beroep dat was ingesteld tegen art. 15.3.5/22 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ingevoegd door art. 2 van het decreet van 15 mei 2020 m.b.t. de schorsing van de geldigheidsduur van de startdatum voor groenestroom- en warmtekraachtprojecten wegens een overmacht die te wijten is aan COVID-19.

Op 20 oktober 2022 verwierp het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 133/2022 het beroep dat was ingesteld tegen art. 2 van het decreet van 4 juni 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de plaatsing van een elektronische meter zonder communicatiemiddel en het vermijden van het meermaals aanrekenen van elektriciteitsdistributietarieven voor het gebruik van het elektriciteitsdistributienet.

Op 10 november 2022 verwierp het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 147/2022 het beroep dat was ingesteld tegen het decreet van 22 oktober 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, dat een verbod invoerde op de plaatsing of vervanging van een stookolieketel.

Er waren in 2022 geen arresten van het Hof van Justitie aangaande het Vlaamse energie- of klimaatbeleid.